

Sairaanhoidtajien kokemukset kansainvälisen opiskelijan harjoittelun ohjaamisesta

Jonna Koski

Opinnäytetyö
Toukokuu 2015

Kliinisen asiantuntijan koulutusohjelma, ylempi AMK
Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala

JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULU
JAMK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Tekijä(t) Koski, Jonna	Julkaisun laji Opinnäytetyö	Päivämäärä 04.05.2015
	Sivumäärä 54	Julkaisun kieli Suomi
		Verkkojulkaisulupa myönnetty: x
Työn nimi Sairaanhoitajien kokemukset kansainvälisen opiskelijan harjoittelun ohjaamisesta		
Koulutusohjelma Kliinisen asiantuntijan koulutusohjelma, ylempi AMK		
Työn ohjaaja(t) Hopia, Hanna; Sihvonen, Sanna		
Toimeksiantaja(t) Soulbus-projekti, Jyväskylän Ammattikorkeakoulu		
Tiivistelmä Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia millaisia kokemuksia perusterveydenhuollon terveyskeskussairaalan kansainvälisten opiskelijoiden ohjaajina toimivilla sairaanhoitajilla on harjoittelun ohjaamisesta sekä kuvata esiin nousevia kehittämistarpeita. Tarkoituksena oli, että tulosten avulla voidaan parantaa ja yhdenmukaistaa kansainvälisten opiskelijoiden harjoittelun laatua ja edistää sairaanhoitajien valmiuksia toimia harjoittelun ohjaajina. Opinnäytetyö tehtiin Soulbus - Building Social Capital by Improving Multicultural Competence in Higher Education and Labour Market –projektissa. Tutkimuksen kohderyhmänä toimi 10 sairaanhoitajaa, jotka työssään ohjaavat kansainvälisiä opiskelijoita harjoitteluissa. Tutkimus oli luonteeltaan laadullinen, aineisto kerättiin kolmessa ryhmähaastattelussa ja analysoitiin sisällönanalyysin avulla. Tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää kansainvälisen opiskelijan harjoitteluprosessin kehittämisessä. Tutkimuksen mukaan sairaanhoitajat suhtautuivat kansainvälisen opiskelijan ohjaamiseen pääasiassa myönteisesti. Ohjaajien mukaan opiskelijan kulttuuriin tutustuminen oli antoisaa ja ohjaaminen kehitti myös hoitajan kielitaitoa. Kansainvälisen opiskelijan ohjausprosessiin koettiin liittyvän joitakin erityispiirteitä, kuten tiiviimpi opiskelijan ja ohjaajan välinen suhde sekä erilaiset ohjaustavat. Kansainvälisen opiskelijan ohjaamisen katsottiin vaativan jonkin verran enemmän työtä kuin suomalaisen opiskelijan. Opiskelijoiden toivottiin olevan paremmin valmistautuneita harjoittelun alkuun ja ohjaamiseen haluttiin lisää aikaa. Ohjaajien mukaan haasteet ohjausprosessissa liittyivät yleensä opiskelijoiden puutteelliseen kielitaitoon, joka häytti merkittävästi harjoittelun suorittamista. Kulttuuritaustaan liittyviä haasteita koettiin olevan verrattain vähän. Haasteellisia tilanteita ratkottiin keskustelun avulla ja tällöin ohjaajat kaipasivat myös opettajia tuekseen. Tulosten ja sairaanhoitajien antamien kehittämisehdotuksien perusteella kansainvälisen hoitotyön opiskelijan harjoitteluprosessia voidaan kehittää mm. seuraavilla tavoilla: kielen opetuksen lisääminen sekä opiskelijoille että ohjaajille, harjoittelun aloitukseen paneutuminen niin opiskelijan, ohjaajan kuin ammattikorkeakoulunkin taholta sekä yhteistyön lisääminen harjoittelupaikan ja ammattikorkeakoulun välillä.		
Avainsanat (asiasanat) Kansainvälinen hoitotyön opiskelija, ammattitaitoa edistävä harjoittelu, ohjaaminen, laadullinen tutkimus		
Muut tiedot		

Author(s) Koski, Jonna	Type of publication Master's thesis	Date 04.05.2015
		Language of publication: Finnish
	Number of pages 54	Permission for web publication: x
Title of publication Nurses` experiences of supervising international students` clinical practice		
Degree programme Master`s Degree Program in Advanced Nursing Practice		
Tutor(s) Hopia, Hanna; Sihvonen, Sanna		
Assigned by Soulbus, JAMK University of applied sciences		
Abstract <p>The purpose of this master's thesis was to study what kind of experiences nurses who work as supervisors for international nursing students in public healthcare hospitals have of supervising the clinical practice and to describe the arising development needs. The purpose was to improve and unify the quality of the international nursing students' clinical practice and to develop nurses' abilities to work as supervisors. This thesis is part of the Soulbus - Building Social Capital by Improving Multicultural Competence in Higher Education and Labour Market –project.</p> <p>The target group consists of 10 nurses supervising international nursing students in their clinical practice. This research was qualitative, the data were collected in three group interviews and analysed using content analysis.</p> <p>According to this research nurses mainly had a positive attitude towards working as supervisors for international students. Supervisors thought that it was rewarding to familiarise themselves with the culture of the students and they also felt that their own language skills were improved. Some special characteristics in the supervision process were recognized, e.g. a closer relationship between the student and the supervisor and different ways to supervise. Supervising international students was considered to require a little more work than supervising Finnish students. It was expected that students would be better prepared for starting their clinical practice and that more time could be spent on the supervision. According to supervisors challenges faced during the supervision process were mainly connected to insufficient language skills of the students. This made it harder for students to complete their clinical practice. Supervisors thought that there were relatively few challenges connected to different cultural backgrounds. Demanding situations were handled by discussing the problems and in these situations supervisors also felt that they needed support from teachers.</p> <p>Based on the results and development proposals from nurses the clinical practice process of international nursing students could be developed e.g. by giving more language lessons for both students and supervisors, by putting more time and energy to starting of the clinical practice (concerns students, supervisors and the university of applied sciences) and by increasing the cooperation between the practice place and the university of applied sciences.</p>		
Keywords/tags (subjects) International nursing student, clinical practice, supervision, a qualitative study		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO.....	6
2 KANSAINVÄLINEN OPISKELIJA SUOMESSA.....	8
3 KANSAINVÄLISEN OPISKELIJAN AMMATTITAITOA EDISTÄVÄ HARJOITTELU.....	11
3.1 Kansainvälinen hoitotyön opiskelija.....	11
3.2 Ammattitaitoa edistävä harjoittelu ja harjoittelun ohjaaminen.....	12
3.3 Kansainvälisen opiskelijan ohjaaminen harjoittelussa.....	14
4 OPINNÄYTETYÖN TAVOITE JA TARKOITUS.....	17
5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS.....	17
5.1 Laadullinen tutkimus.....	17
5.2 Ryhmähaastattelu.....	19
5.3 Aineiston kuvaus.....	20
5.4 Aineiston analyysi.....	21
6 TULOKSET.....	24
6.1 Ohjaajien kokemuksia kansainvälisen hoitotyönopiskelijan ohjaamisesta sekä ohjausprosessista.....	24
6.1.1 Ohjaajan valinta.....	25
6.1.2 Ohjausprosessin alku ja opiskelijaan tutustuminen.....	26
6.1.3 Kokemuksia opiskelijan ohjaamisesta.....	26
6.1.4 Ammattikorkeakoulun tuki harjoittelun aikana.....	28
6.2 Ohjausprosessiin sisältyvät erityispiirteet ja sen kehittäminen.....	29
6.2.1 Ohjaussuhde.....	29
6.2.2 Opiskelijan kulttuuritaustan vaikutus ohjaukseen.....	31

6.2.3 Erilaiset ohjaustavat.....	31
6.3 Ohjausprosessiin liittyviä haasteita ja niiden ratkaiseminen.....	32
6.3.1 Kielitaito ja kulttuuritausta	33
6.3.1.1 Haasteet kommunikaatiossa ohjaajan kanssa	33
6.3.1.2 Haasteet kommunikaatiossa potilaan kanssa	34
6.3.1.3 Haasteet dokumentoinnissa.....	35
6.3.1.4 Kulttuuritaustan aiheuttamat haasteet.....	35
6.3.2 Opiskelun ja muun elämän yhdistämisen aiheuttamat haasteet	36
6.3.3 Haasteet ohjauskielen valinnassa.....	37
6.3.4 Haasteiden ratkaiseminen	38
7 POHDINTA.....	40
7.1 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus.....	40
7.2 Keskeisten tulosten tarkastelua.....	42
7.3 Johtopäätökset.....	46
8 JATKOTUTKIMUSAIHEET	47
9 LÄHTEET	49
10 LIITTEET:.....	52
Liite 1	52
Liite 2	53
Liite 3	54
KUVIOT	
KUVIO 1. Sisällönanalyysin eteneminen	24
KUVIO 2. Keskeiset tulokset	39

1 JOHDANTO

Viimeisten vuosikymmenien aikana Suomi on kansainvälistynyt vuosi vuodelta enemmän, maamme väestönkasvusta suurin osa on tällä hetkellä maahanmuuton ansiota. Vuodesta 1995 ulkomaalaisten määrä on yli kaksinkertaistunut Suomessa. Vuoden 2010 lopussa Suomessa asui noin 168 000 maahanmuuttajaa, joista suurimmat ryhmät tulivat Venäjältä ja Viirosta, seuraavaksi eniten maahanmuuttajissa oli ruotsalaisia, somalialaisia, kiinalaisia ja thaimaalaisia. (Sote-ennakointi 2011, 164.)

Tulevaisuudessa suurten ikäluokkien eläköityminen johtaa siihen, että sosiaali- ja terveysalalla tullaan tarvitsemaan yhä enemmän kansainvälistä työvoimaa. Myös monikulttuurisuuden lisääntyminen aiheuttaa uusia kehitystarpeita. Tämän vuosikymmenen aikana työperäinen maahanmuutto on noussut tärkeään asemaan, kun aiemmin maahanmuutto on ollut pääosin humanitaarista maahanmuuttoa. Tällä hetkellä Suomessa on enemmän kuin koskaan aikaisemmin työperusteisesti maahanmuuttaneita. Ikääntymisestä johtuva palvelutarpeen kasvu samanaikaisesti työvoiman tarpeen kasvun kanssa lisää Suomen tarvetta saada ulkomaalaista työvoimaa. (Sote-ennakointi 2011, 165.)

Suomi kuuluu eurooppalaiseen korkeakoulutusalueeseen (EHEA, European Higher Education Area), joka on muodostunut vuonna 2010 Bolognan julistuksen seurauksena. Suomen lisäksi alueeseen kuuluu 46 muuta valtiota. Bolognan julistus annettiin vuonna 1999 ja sen tavoitteena on, yhteisen korkeakoulualueen muodostumisen lisäksi, lisätä eurooppalaisen korkeakoulutuksen kilpailukykyä ja vetovoimaa. Tähän tavoitteeseen on pyritty kuudella päätavoitteella, joita ovat ymmärrettävät ja yhdenmukaiset tutkintorakenteet, opintojen mitoitusjärjestelmän käyttöönotto, liikkuvuuden lisääminen, laadunarvioinnin eurooppalainen ulottuvuus sekä korkeakoulutuksen eurooppalainen ulottuvuus. (Bolognan prosessi n.d.)

Eurooppalainen korkeakoulutusalue määrittää suomalaista korkeakoulutusta ja sen laatua. European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA) on järjestö, joka edustaa laadunvarmistusorganisaatioita eurooppalaisen korkeakoulutusalueen jäsenmaissa. ENQA edistää eurooppalaista yhteistyötä laadunhallinnan alalla korkea-asteen koulutuksessa ja välittää tietoa sekä asiantuntemusta sidosryhmiin, jotta voidaan kehittää ja jakaa hyviä käytäntöjä edistää eurooppalaista ulottuvuutta laadunvarmistuksessa. (ENQA 2013.) Lisäksi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2005/36 määritellään muun muassa yleissairaanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan koulutusta, sen sisältöä sekä ammattipätevyyden saamiseksi tarvittavia osaamistavoitteita (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/36).

Ammattikorkeakouluasetuksessa (2014) säädetään, että opiskelijan tulee tutkinnon aikana hankkia laaja-alaiset käytännölliset perustiedot ja -taidot sekä teoreettiset perusteet toimia työelämässä oman alansa asiantuntijatehtävissä; valmiudet seurata ja edistää oman ammattialansa kehittymistä sekä edellytykset oman ammattitaidon kehittämiseen ja elinikäiseen oppimiseen. Lisäksi opiskelijan tulee saavuttaa riittävä kieli- ja viestintätaito oman alansa tehtäviin sekä kansainväliseen toimintaan ja yhteistyöhön. Asetuksessa säädetään myös, että opiskelijan tulee opintojen aikana osoittaa saavuttaneensa sellainen suomen ja ruotsin kielen taito, joka julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaaditaan kielitaidosta annetun lain (424/2003) perusteella ja joka ammatin harjoittamisen ja ammatillisen kehityksen kannalta on tarpeellinen. Tämä ei koske opiskelijaa, joka on saanut aiemman koulusivistyksensä ulkomailla, tällaiselta opiskelijalta vaadittavasta kielitaidosta päättää ammattikorkeakoulu. (A 18.12.2014/1129.)

Opinnäytetyön tavoitteena on tunnistaa ja kuvailla hyviä tapoja ohjata kansainvälistä hoitotyön opiskelijaa sekä tunnistaa ammattitaitoa edistävään harjoitteluun liittyvät ongelmakohdat ja pyrkiä löytämään niihin ratkaisuja. Tutkimus toteutetaan erään kaupungin perusterveydenhuollon terveyskeskussairaalan osastoilla haastatteleamalla kansainvälisiä hoitotyön opiskelijoita ohjaa-

via sairaanhoitajia. Aiheen tutkiminen on tärkeää, jotta voidaan tulevaisuudessa taata parempaa ohjausta kansainvälisille opiskelijoille ja tasapuolistaa harjoittelun laatua. Opinnäytetyön tuloksia hyödyntämällä voidaan lisäksi edistää työelämäohjaajien valmiuksia ohjata kansainvälisiä opiskelijoita.

Opinnäytetyö tehdään osana Euroopan Unionin Life Long Learning -ohjelman rahoittamaa Soulbus - Building Social Capital by Improving Multicultural Competence in Higher Education and Labour Market –projektia, jota koordinoi Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Soulbus-projektin tavoitteena on viiden eri Euroopan maan harjoittelukäytänteiden kehittäminen. Soulbus-projektissa on tarkoituksena tuottaa virtuaalipohjainen ”Multicultural Coaching” -ohjelma työelämäohjaajille ja opettajille. Tutkimustulokset tullaan esittelemään aineistonkeruun kohteena olleen sairaalaan toimipaikkakoulutuksessa, jolloin niitä voidaan hyödyntää välittömästi työelämässä kansainvälisen hoitotyön opiskelijan ohjauksessa.

2 KANSAINVÄLINEN OPISKELIJA SUOMESSA

Suomeen tulevien kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden määrä on lisääntynyt viimeisen vuosikymmenen aikana. Vuonna 2012 suomalaisissa korkeakouluissa opiskeli 19 135 kansainvälistä opiskelijaa. Määrä on kaksinkertaistunut vuodesta 2003. (Garam & Korkala 2013, 4-5.) Vieraskielisen koulutustarjonnan nähdään palvelevan mm. ulkomaisen työvoiman saantia ja suomalaisten kansainvälistymistä (Garam 2009, 6). Korkeakoulutuksen kansainvälisen toiminnan strategiassa kansainväliset tutkinto-opiskelijat nähdään potentiaalisena työmarkkinavarantona tulevaisuudessa (Aalto 2003, 6).

Kansainvälisiä opiskelijoita rekrytoidaan Suomeen sellaisilla vetovoimatekijöillä kuten opiskelun maksuttomuus, korkeakoulun hyvä maine ja korkeatasoinen tutkimus sekä kansainvälisesti merkittävät osaamisalueet ja toimivat opiskelijapalvelut. Vieraskielinen koulutustarjonta on koettu rekrytoinnissa sekä

vahvuudeksi että heikkoudeksi. Ongelmalliseksi on koettu myös opetushenkilöstön kieli- ja kulttuuritaitojen ylläpito. (Aalto 2003, 54.) Kansainväliset opiskelijat pitävät yleisesti ottaen Pohjoismaissa tarjottavien opintojen tasoa korkeana (Taajamo 2005, 34).

Ammattikorkeakouluissa kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden valinta tapahtuu tutkintotodistusten ja Suomessa tai ulkomailla järjestetyn valintakokeen perusteella. Valintakokeen yhteydessä testataan hakijan kielitaito. Ongelmiksi valinnan yhteydessä on koettu lähtötasojen vertailu, todistusten oikeellisuuden vahvistaminen ja kielitaidon varmistaminen. Edellytyksenä rekrytoinnille on kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden tarpeita vastaava, usein englanninkielinen koulutustarjonta. Useissa korkeakouluista on kohdattu kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden maahantuloon liittyviä ongelmia. Näistä keskeisimpiä ovat olleet viisumi- ja oleskelulupien pitkät käsittelyajat, korkeakoulujen ja maahantuloviranomaisten erilaiset tulkinnat lupien myöntöperusteista sekä varallisuuden todistamisvelvoite. (Aalto 2003, 55.)

Valtaosa kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden tuloista koostuu työansioista, säästöistä tai perheen tuesta. Tämä johtuu siitä, että Suomessa opiskelijoille suunnatut taloudelliset tuet kuten opintotuki ja asumistuki koskevat ulkomailaisista ainoastaan jo kaksi vuotta ennen opiskeluiden aloittamista maassa asuneita henkilöitä. Tämän vuoksi kansainvälinen opiskelija joutuu usein tekemään työtä opiskelun ohella, eikä täysipainoinen keskittyminen opiskeleminen ole mahdollista. (Kinnunen 2003, 56–57.)

Kinnusen (2003) tutkimuksessa on todettu, että kansainvälisen opiskelijan maahan jääminen opintojen jälkeen riippuu useista eri tekijöistä. Suurin yksittäinen tekijä oli työllistyminen pätevyyttä vastaaviin tehtäviin. Tärkeinä tekijöinä pidettiin myös mahdollisuutta edetä uralla sekä palkkaukseen ja jatko-opiskeluun liittyviä asioita. Muita maahan jäämiseen vaikuttavia tärkeitä tekijöitä olivat perhesyyt sekä suomalaiseen kulttuuriin integroituminen. (Kinnunen 2003, 101, 105.)

Aalto (2003, 56) toteaa tutkimuksessaan, että kansainvälisten opiskelijoiden elämäntapaa haittaavina tekijöinä nähtiin esimerkiksi taloudelliset ongelmat, huono suomen kielen taito ja heikko kiinnittyminen suomalaiseen yhteiskuntaan. Taajamon (2005, 78) mukaan ystävyysuhteiden luominen suomalaisiin oli vähäistä. Korkeakoulujen näkökulmasta kansainvälisten opiskelijoiden ohjaus- ja neuvontapalvelut olivat hyvin saatavilla englannin kielellä. Kansainväliset opiskelijat ovat olleet tyytyväisiä opintomenestykseensä ja saamaansa ohjaukseen. Keskeiseksi opintojen kulkua haittaavaksi ongelmaksi nousi tutkimukseen kuuluvan työharjoittelun järjestäminen. (Aalto 2003, 56.) Taajamon (2005, 66) mukaan opiskelijat kohtasivat kulttuurisia konflikteja Suomessa harvoin, etenkin jos heitä ei ulkonäön tai muun ominaisuuden perusteella voinut tunnistaa ulkomaalaisiksi.

Myös Valoa-hankkeessa on tutkittu kansainvälisten opiskelijoiden sopeutumista Suomeen. Tutkimuksessa päädyttiin osittain samankaltaisiin tuloksiin, kuin Aallon (2003) ja Taajamon (2005) tutkimuksissa. Yksi tärkeimmistä sopeutumiseen vaikuttavista tekijöistä oli suomen kieli ja sen opetusta ei koettu riittäväksi. Muita sopeutumiseen vaikuttavia tekijöitä olivat erilaisten asioiden, esimerkiksi asunnon saannin ja muiden palveluiden sujuvuus sekä yleinen käsitys Suomesta hyvänä asuinpaikkana. Opintosuunnitelma ei useinkaan ollut niin joustava, kuin opiskelija oli odottanut. Suomalaisten asenteita ulkomaalaisia kohtaan pidettiin vaihtelevina; toisaalta ystävällisinä toisaalta erilaisuutta huonosti sietävinä, suhteiden luominen suomalaisiin koettiin vaikeaksi. Harjoittelupaikkojen löytäminen ja työllistyminen koettiin haastavaksi. (Ciulinaru 2010, 7-26.)

3 KANSAINVÄLISEN OPISKELIJAN AMMATTITAITOA EDISTÄVÄ HARJOITTELU

3.1 Kansainvälinen hoitotyön opiskelija

Suomessa englanninkielellä toteutettavaa hoitotyön koulutusohjelmaa tarjotaan kahdeksassa ammattikorkeakoulussa (Mattila, Pitkämä & Eriksson 2010, 153). Kansainvälinen hoitotyön opiskelija opiskelee tutkintoa pääasiassa englannin kielellä. Ammattitaitoa edistävissä harjoittelussa kuitenkin odotetaan, että opiskelija kykenee suorittamaan harjoittelunsa ainakin osittain suomeksi. Tämä on tärkeää, jotta opiskelija kykenee harjoittelemaan dokumentointia ja kommunikoimaan työyhteisössä sekä potilaiden että omaisten kanssa. Kielivaatimusten vuoksi opiskelijat kokevat ammattitaitoa edistävän harjoittelun opintojen haastavimmaksi osa-alueeksi. (Pitkämä, Eriksson & Kekki 2011, 553–557.)

Vuonna 2009 englanninkielisissä hoitotyön koulutusohjelmissa opiskeli 488 opiskelijaa, joista 47 prosentilla oli joku muu äidinkieli kuin suomi. Suurin osa kansainvälisistä opiskelijoista oli kotoisin Aasiasta tai Afrikasta. Englanninkielinen koulutusohjelma on useimmiten suomenkielistä vastaava opetussuunnitelmaltaan, joskin siihen saattaa sisältyä enemmän kansainvälistä näkökulmaa. Turvallisen harjoittelun mahdollistamiseksi suomenkielen opinnot räätälöidään kansainvälisille opiskelijoille sopiviksi. (Pitkämä, Eriksson & Kekki 2011, 553–557.)

Myös Australiassa on tutkittu kansainvälisten hoitotyön opiskelijoiden kokemuksia ensimmäisen opiskeluvuoden aikana. Tuloksissa nousi esille kaksi pääryhmää: haasteet ja opiskelua tukevat tekijät. Opiskelijat kokivat suurimmiksi haasteiksi puutteellisen kielitaidon ja siitä johtuvan vaillinaisen vuorovaihtuksen mm. opetusryhmissä, erilaisiin kulttuuritaustoihin liittyvät ongelmat ja puutteellisen perehdyttämisen opintoihin. Opiskelua tukevia tekijöitä olivat oppilaitoksen, ystävien ja perheenjäsenten tarjoama tuki ja opiskelijan omat vahvuudet ja voimavarat. (Shakya & Horsfall 2000, 165.)

3.2 Ammattitaitoa edistävä harjoittelu ja harjoittelun ohjaaminen

Hoitotyön koulutusohjelmassa merkittävä osa on ammattitaitoa edistävää harjoittelua sosiaali- ja terveysalan eri toimintaympäristöissä. Harjoittelussa opiskelija soveltaa oppimaansa teoriatietoa käytännön toimintaympäristössä. Ammattikorkeakouluasetuksessa (2003) todetaan, että ”harjoittelun tavoitteena on perehdyttää opiskelija ohjatusti erityisesti ammattiopintojen kannalta keskeisiin käytännön työtehtäviin sekä tietojen ja taitojen soveltamiseen työelämässä.” (A 15.8.2003/352.) Harjoittelun merkitystä osana osaamisen rakentamista pidetään suurena. On tärkeää, että ohjausmenetelmiä kehitetään jatkuvasti. (Laatusuositukset ohjatussa harjoittelussa 2011, 19.) EU-direktiiveissä määritellään vähimmäismäärä ohjatulle harjoittelulle, jonka tulee sisältyä sairaanhoitajan koulutukseen. Säädöksissä edellytetään myös, että harjoittelua ohjaavan henkilön tulee olla ammattihenkilö. (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/36; Laatusuositukset ohjatussa harjoittelussa 2011, 19.)

Ammattitaitoa edistävä harjoittelu vaikuttaa, käytännön työn oppimisen lisäksi, voimakkaasti opiskelijan ammatti-identiteetin kasvuun ja se on tärkeä osa sairaanhoitajan koulutusta. Ammattitaitoa edistävässä harjoittelussa opiskelijalla on mahdollisuus lisätä valmiuksiaan kommunikoida potilaiden ja omaisten kanssa, harjoitella luotettavaa dokumentointia sekä kasvattaa päätöksentekokykyään. Tärkeää on myös avoin vuorovaikutus harjoittelua ohjaavan hoitajan kanssa. Nämä kaikki yhdessä johtavat opiskelijan henkilökohtaiseen ammatilliseen kasvuun. (Severinsson & Sand 2010, 672–674.) Hyvä hoitotyön johtaminen ja henkilökohtainen ohjaaja sekä laadukas hoitotyö johtavat onnistuneeseen harjoittelukokemukseen (Laatusuositukset ohjatussa harjoittelussa 2011, 19).

Toimiva opiskelija – ohjaajasuhde eli opiskelijamentorointi kohdistuu hoitotyön opiskelijan oppimisen ja kehittymisen tukemiseen, ammatti-identiteetin ja ammatillisten valmiuksien vahvistamiseen. Tutkimusten mukaan opiskelijat pitävät toimivan mentoroinnin kriteereinä esimerkiksi laadukkaita harjoittelupaik-

koja, joissa arvostetaan mm. yhteisöllisiä tekijöitä, kuten optimaalisia resursseja ja sitoutuneisuutta ja saumatonta yhteistyötä eri toimijoiden kesken. (Jokelainen 2013, 7.) Ohjaajalla tulee olla tietoisuus harjoittelun laajuudesta sekä opintojaksoon liittyvistä tavoitteista ja osaamiskuvauksista, lisäksi ohjaajan tulee tietää hylätyn harjoittelun kriteerit kyetäkseen tarjoamaan laadukasta ohjausta (Laatusuositukset ohjatussa harjoittelussa 2011, 20). Ohjaaja tarvitsee tukea sekä ammattikorkeakoululta että työyhteisöltä ja riittävästi aikaa sekä resursseja, jotta voi onnistua tehtävässään (Collis Pellat 2006, 339).

Erittäin tärkeänä elementtinä opiskelijamentoroinnissa nähdään ohjaajien koulutus ja pätevyys sekä pedagogiset taidot. Ohjaajien näkökulmasta tärkeänä seikkana pidetään motivoituneita ja harjoitteluun hyvin valmistautuneita opiskelijoita. Toimiva opiskelijamentorointi käsitetään tavoitteellisenä yhdessä työskentelynä, oppimisen reflektointina ja arviointina. Lisäksi se koetaan parhaimmillaan olevan kannustavaa kollegiaalista kumppanuutta, joka kehittää opiskelijan hoitotyön osaamista. (Jokelainen 2013, 7.) Toimiva opiskelija-ohjaajasuhde tukee ajattelua, päättely- ja ongelmanratkaisukykyä ja kannustaa esittämään kysymyksiä koskien esimerkiksi potilaan hoitoa (Collis Pellat 2006, 338; Hodges 2009, 32–35). Ohjaaja-opiskelijasuhteeseen heikentävästi vaikuttavat huono keskinäinen kommunikaatio, eriävät odotukset, luottamuksen puute sekä erilaisten asioiden arvostaminen (Hodges 2009, 35).

Laitinen-Väänänen (2008) on tutkinut fysioterapiaopiskelijoiden asiantunteumuksen rakentumista sekä harjoittelun ohjauksen merkitystä siihen ja todennut, että ammattitaitoa edistävän harjoittelun ohjaajat ovat merkittävässä roolissa käytännön harjoittelussa; ammattitaidon sekä ammatti-identiteetin kasvussa. Tässä roolissa heillä on oppimistilanteissa mahdollisuus ohjata opiskelijoiden huomio ammattitaidon kasvun kannalta olennaisiin asioihin. Olemalla tietoinen opiskelijan ammatillisen kehityksen tasosta, harjoittelun ohjaajalla on mahdollisuus suunnitella opiskelijalle harjoittelujakson aikana sopivia oppimistehtäviä ja tarpeen mukaan käyttää erilaisia ohjaustekniikoita. (Laitinen-Väänänen 2008,48.)

Ohjaajan ja opiskelijan välisen vuorovaikutuksen rakentuminen vaikuttaa joko edistävästi tai estävästi opiskelijan kriittisen ajattelun kehittymiseen ja itseohjautuvuuteen sekä mahdollisuuteen olla mukana päätöksenteossa. Palautteen antaminen ja kysymysten esittäminen edistävät opiskelijan oma-aloitteisuutta ja ohjaavat opiskelijaa kriittiseen reflektioon harjoittelussa. Opiskelijalla itsellään on myös mahdollisuus suunnata ja syventää omaa oppimistaan olemalla aktiivinen ja tekemällä aloitteita, esimerkiksi esittämällä kysymyksiä. Oppimistilanteiden jälkeen käytävä keskustelu teorian ja käytännön yhdistämisestä sekä niiden merkityksistä lisäävät opiskelijan ammatillista kasvua. Laitinen-Väänänen (2008) toteaa, että harjoittelun ohjaaminen voidaan ymmärtää pedagogisena taitona, jossa voi kehittyä. Lisäksi harjoittelun ohjaajille suunnattu systemaattinen ohjaajakoulutus vahvistaisi työharjoittelun ohjaajien ohjausosaamista ja näin ollen heidän rooliaan opiskelijan ammatillisen kasvun ja asiantuntijuuden kehittymisen tukijana. (Laitinen-Väänänen 2008, 38–47, 54.)

3.3 Kansainvälisen opiskelijan ohjaaminen harjoittelussa

Lu & Maithus (2012) ovat tutkineet Uudessa-Seelannissa hoitotyön opiskelijoiden ohjaajien kokemuksia ohjata opiskelijoita, jotka eivät puhuneet englantia äidinkielenään. Tutkimuksessa keskityttiin erityisesti opiskelijan kielitaidon kehittymiseen ja heidän sopeutumiseensa työyhteisöön. Riittävää kielitaitoa pidettiin tärkeänä osana ammatillista kasvua, jolloin opiskelijalla on mahdollisuus muodostaa hoitosuhde potilaaseen ja kommunikoida työyhteisön kanssa. (Lu & Maithus 2012, 4-11.)

Tutkimuksessa todettiin, että kielitaidon kehittyminen on hyvä asettaa yhdeksi harjoittelun tavoitteeksi, jolloin opiskelijat ovat valmiita tekemään enemmän työtä sen eteen ja tällöin saavutetaan parempia tuloksia. Opiskelijalle tulisi antaa palautetta suoraan ja oikea-aikaisesti, jolloin se on helpompi hyväksyä ja ymmärtää, lisäksi opiskelijoita tulee kannustaa vastavuoroiseen kommuni-

kaatioon. Työympäristön rentoa ja hyväksyvää ilmapiiriä pidettiin oppimista tukevana tekijänä. (Lu & Maithus 2012, 4-11.)

San Miguel ja Rogan (2009) ovat tutkineet Australiassa kansainvälisten hoitotyönohjaajien harjoittelukokemuksia sekä erityisen kieliohjelman, *Clinically Speaking*, tuottamaa hyötyä opiskelijoille, joiden äidinkieli oli joku muu kuin englanti. Heidän mukaan ammattitaitoa edistävä harjoittelu voi olla haasteellinen kokemus opiskelijalle, joka on vasta saapunut maahan ja jolla on vielä puutteelliset kieli- ja kulttuuritaidot. Tutkimuksen mukaan opiskelijat arvostivat ohjaajia, jotka osoittivat heitä kohtaan kiinnostusta, olivat kilttejä ja avuliaita. Sen sijaan ohjaajat, joilla oli jatkuva kiire ja paineita suoriutua omasta työstään, saivat opiskelijat kokemaan olonsa ulkopuolisiksi. Opiskelijat kokivat hyötyvänsä kieliohjelmasta, koska sen avulla he oppivat kommunikoimaan paremmin sekä henkilökunnan että potilaiden kanssa. Parempien kommunikointitaitojen ansiosta opiskelijat kokivat itsetuntonsa kasvavan, olevansa enemmän työyhteisön jäseniä ja uskoivat myös oppimismahdollisuuksien lisääntyvän. Tutkimuksessa pidettiin tärkeänä, että myös kansainvälisiä opiskelijoita ohjaavia sairaanhoitajia koulutetaan tehtävään, jolloin heillä on paremmat mahdollisuudet opettaa opiskelijoita ja työskennellä heidän kanssaan. (San Miguel & Rogan 2009, 180–190.)

Mattilan, Pitkäjärven ja Erikssonin (2010) tutkimuksessa on tutkittu kansainvälisten hoitotyön opiskelijoiden kokemuksia ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta Suomessa. Opiskelijat kokivat olonsa tervetulleiksi osastolle, kun heille heti harjoittelun alussa esiteltiin osaston henkilökunta, potilaat ja päiväjärjestys. Tämän vuoksi opiskelijat kokivat paremmin tietävänsä, mitä heiltä odotettiin. Henkilökunnan positiivisen suhtautumisen vuoksi, he kokivat kuuluvansa työyhteisöön. Toisaalta perehdyttämisen puute ja henkilökunnan jatkuva kiire sai opiskelijat kokemaan, että he eivät ole tervetulleita harjoittelupaikalle. (Mattila, Pitkäjärvi & Eriksson 2010, 153–157.)

Pitkäjärven, Erikssonin ja Kekin (2011) tutkimuksessa tutkittiin opettajien kokemuksia kansainvälisen, englanninkielisen hoitotyön ryhmän opetuksesta

sekä harjoittelun ohjauksesta. Tutkimuksessa todettiin, että opiskelijoita ohjaava henkilökunta tarvitsee koulutusta siihen, kuinka ohjata eri kulttuurista tulevaa opiskelijaa, jolla on heikko kielitaito. Merkittävänä tekijänä käytännön harjoittelun onnistumisen kannalta oli myös hoitohenkilökunnan myönteinen asenne. (Pitkäjärvi, Eriksson & Kekki 2011, 553–557.)

Pitkäjärvi, Eriksson ja Kekki ovat yhdessä Pitkälän (2012) kanssa tutkineet Suomessa opiskelevien kansainvälisten hoitotyön opiskelijoiden kokemuksia erilaisista opetustavoista koulussa ja sekä kokemuksia ja kehittämissuhteita liittyen käytännön harjoitteluun. Opetusmenetelminä opiskelijat arvostavat eniten käytännönläheistä, opiskelijakeskeistä lähestymistapaa. Onnistuneen käytännön harjoittelun muodostivat positiivinen ja kiinnostunut asenne opiskelijaa kohtaan, positiivinen työilmapiiri, laadukas hoitotyö, vastavuoroinen oppiminen sekä monipuolinen kommunikaatio, jolloin harjoittelun ohjaaja ja työyhteisö on valmis käyttämään englannin kieltä sekä muita vaihtoehtoisia tapoja, kuten esimerkiksi sanakirjoja, useita eri kieliä, kirjoittamista ja kuvien näyttämistä, kommunikaation tukena. (Pitkäjärvi, Eriksson, Kekki & Pitkälä 2012, 4-10.)

Harjoittelusta negatiivisen kokemuksen tekivät negatiivinen asenne opiskelijaa kohtaan, ulkopuolelle ja huomiotta jättäminen, opiskelijaan kohdistuvat ristiriitaiset odotukset, oppimisen jääminen havainnoinnin tasolle, kielimuuri sekä se, että opintopisteiden kerryttäminen toimi ainoana motivaationa. Opiskelijat olivat tietoisia ja huolissaan siitä, että opettajien oli vaikea löytää heille harjoittelupaikkoja huonon kielitaidon vuoksi. He ymmärsivät, että syy oli siinä, että oli vaikeaa löytää paikka, jossa ohjaava työntekijä suostuu käyttämään englannin kieltä ohjauksessa. Opiskelijoiden ehdotuksia koulutuksen ja käytännön harjoittelun kehittämiseksi tulevaisuudessa olivat mm. kotimaisen kielen opintojen lisääminen, mahdollistaa ohjaavan työntekijän keskittyminen opiskelijan ohjaukseen sekä ohjaajien palkitseminen. (Pitkäjärvi ym. 2012, 8-9.)

4 OPINNÄYTETYÖN TAVOITE JA TARKOITUS

Opinnäytetyön tavoitteena on tutkia millaisia kokemuksia perusterveydenhuollon terveyskeskussairaalan kansainvälisten opiskelijoiden ohjaajilla on ohjausprosessista sekä kuvata esiin nousevia kehittämistarpeita. Opinnäytetyön tarkoituksena on, että tulosten avulla voidaan parantaa ja yhdenmukaistaa kansainvälisten opiskelijoiden harjoittelun laatua ja edistää sairaanhoitajien valmiuksia toimia harjoittelun ohjaajina.

Opinnäytetyön avulla haetaan vastausta seuraaviin kysymyksiin:

1. Minkälaisia kokemuksia ohjaajilla on kansainvälisten opiskelijoiden ohjauksesta?
2. Millaisia erityispiirteitä kansainvälisen opiskelijan ohjausprosessiin sisältyy ja kuinka sitä voidaan kehittää?
3. Millaisia haasteita kansainvälisen opiskelijan ohjausprosessissa on tullut vastaan ja kuinka ne on pyritty ratkaisemaan?

Kohderyhmä kuvaa kokemuksiaan koskien Suomessa ammattikorkeakoulututkintoa opiskelevia kansainvälisiä opiskelijoita, jotka opiskelevat hoitotyön koulutusohjelmassa. Tietoa ei kerätä vaihto-ohjelmien kautta Suomessa harjoittelua tekevästä opiskelijoista. Rajaus on tehty sen vuoksi, että halutaan kehittää käytänteitä koskien niitä kansainvälisiä opiskelijoita, jotka valmistumisen jälkeen todennäköisesti jäävät töihin Suomeen.

5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

5.1 Laadullinen tutkimus

Laadullisen tutkimuksen lähtökohtana voidaan pitää todellisen elämän kuvaamista, siinä on pyrkimyksenä tutkia kohdetta kokonaisvaltaisesti ja löytää tai paljastaa tosiasioita (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 161). Laadullinen

tutkimusote sisältää lukuisia suuntauksia, tiedonhankinta- ja analyysimenetelmiä sekä tapoja tulkita aineistoja (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006, 4). Tuomen ja Sarajärven mukaan (2009, 22) laadullinen tutkimus on empiiristä tutkimusta ja siinä on kyse empiirisen analyysin tavasta tarkastella havaintoaineistoa ja argumentoida. Laadullisesta tutkimuksesta voidaan puhua sekä laajassa merkityksessä että useissa erilaisissa kapeissa merkityksissä. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 9.)

Laadullinen tutkimus pyrkii kontekstuaalisuuteen, tulkintaan ja toimijoiden näkökulman ymmärtämiseen. Sen voidaan katsoa perustuvan induktiiviseen prosessiin, jolloin se etenee yksityisestä yleiseen ja on kiinnostunut useasta yhtäaikaista tekijästä, jotka vaikuttavat lopputulokseen. Laadullinen tutkimus tuo esille tutkittavien havainnot tilanteista ja antaa siten mahdollisuuden heidän menneisyytensä ja kehitykseensä liittyvien tekijöiden huomioimiseen. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 22, 25, 27.)

Saaranen-Kauppinen & Puusniekka (2006, 5) toteavat, että päättelymuotoja (induktio eli aineistolähtöinen, deduktio eli teorialähtöinen) ei tulisi pitää toisensa vastakohtina. Myöskään määrällistä ja laadullista tutkimusta ei tulisi nähdä kilpailevina tai toisensa poissulkevin vaihtoehtoina (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006, 5; Alasuutari 2007, 32). Alasuutarin (2007, 50) mukaan laadullisessa tutkimukseen sisältyy kaksi vaihetta; havaintojen pelkistäminen ja arvoituksen ratkaiseminen. Näitä kahta vaihetta voidaan kutsua myös havaintojen tuottamisen ja selittämisen vaiheiksi. (Alasuutari 2007, 50.)

Tässä opinnäytetyössä on tarkoituksena selvittää kansainvälisiä hoitotyön opiskelijoita ohjaajien sairaanhoitajien kokemuksia ohjaamisesta ja siihen liittyvistä erityispiirteistä sekä haasteista. Laadullinen tutkimus sopii metodologialtaan sellaisen tutkimuksen tekemiseen, jossa pyritään ymmärtämään ja kuvailemaan syvällisesti jotakin ilmiötä. Opinnäytetyön tekijän mielestä aiheen kuvaileminen laadullisen tutkimuksen keinoin tuottaa aiheesta syvällistä ja yksityiskohtaista tietoa sekä antaa ehdotuksia harjoitteluprosessin kehittämistä varten.

5.2 Ryhmähaastattelu

Haastattelu on yksi tiedonhankinnan muodoista ja eri muodoissaan yksi käytetyimmistä menetelmistä. Joustavuutensa vuoksi haastattelu soveltuu monenlaisiin tarkoituksiin, sitä voidaan käyttää lähes kaikkialla ja sen avulla voidaan saada syvällistä tietoa. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 11.) Ryhmähaastattelussa ryhmä ihmisiä keskustelee etukäteen päätetystä teemasta, johon haastattelija johdattelee (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2009, 101). Ryhmähaastattelu voi olla keskustelunomainen tilanne, jossa osanottajat kommentoivat asioita spontaanisti ja tekevät huomiota. Haastattelija esittää kysymyksiä koko ryhmälle yhtä aikaa, mutta voi myös suunnata kysymyksiä välillä myös ryhmän yksittäisille jäsenille. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 61.)

Ryhmähaastattelussa ryhmä sisältää usein noin 4-10 henkilöä. Tärkeää on se, että ryhmä ei ole liian suuri, jolloin kaikilla on mahdollisuus osallistua kunnolla keskusteluun. Ryhmähaastatteluun osallistuvat henkilöt valikoidaan sen mukaan minkä tyyppisiä henkilöitä ryhmään halutaan ja ovatko he hyödyllisiä tavoitteiden saavuttamisen kannalta. Lisäksi on järkevää pohtia, soveltuvatko henkilöt samaan ryhmään keskustelemaan muiden kanssa. (Ojasalo ym. 2009, 101.)

Ryhmähaastattelun avulla saadaan useimmiten hyvää tietoa tutkittavasta ilmiöstä ja paljon ideoita ilmiön kehittämisen tueksi. Ryhmässä osallistujat auttavat toisia ryhmän jäseniä muistamaan asioita, joita yksilöhaastattelussa ei välttämättä muistaisi. Eriävät mielipiteet ryhmän jäsenillä taas ”pakottavat” perustelemaan kantojaan. Ryhmähaastattelun avulla tutkittavasta ilmiöstä saadaan usein totuudenmukaisempi kuva sekä päästään syvemmälle ilmiöön kuin yksilöhaastattelussa. (Ojasalo ym. 2009, 42.) Sen avulla saadaan nopeasti tietoa usealta henkilöltä samanaikaisesti (Hirsjärvi & Hurme 2000, 63). Haastattelijan rooli ei ole haastattelussa voimakas, tavoitteena on luoda avoin ja rento ilmapiiri sekä aloittaa ja ylläpitää keskustelua. (Ojasalo ym. 2009, 42.)

Haastattelussa ei edetä tarkkojen ja valmiiksi muotoiltujen kysymysten avulla vaan väljemmin kohdentuen tiettyihin ennalta suunniteltuihin teemoihin. Teemahaastattelu on hieman strukturoidumpi kuin avoin haastattelu, sillä siinä valmiiksi valmistellut aihepiirit, teemat, ovat kaikille haastateltaville samoja. Teemojen sisällä liikutaankin joustavasti antaen vapaalle puheelle tilaa ja huomioiden ihmisten tulkinnat ja heidän merkityksenantonsa. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 47–48.)

Ryhmähaastattelu valittiin opinnäytetyön aineiston keruumuodoksi sen vuoksi, että sen avulla oli mahdollista kerätä tietoa usealta vastaajalta samanaikaisesti. Haastatteluissa vallitsi avoin ilmapiiri ja opinnäytetyön tekijän mukaan ryhmässä keskusteleminen vähensi muutoin mahdollisesti haastattelutilanteeseen liittyvää jännitystä. Haastattelut etenivät keskustelunomaisesti ja teemojen välillä liikuttiin joustavasti mukailien keskustelun kulkua. Ryhmien dynamiikka vaikutti siihen, kuinka paljon haastattelijat kannatteli keskustelua ja johdatteli ryhmää uusiin teemoihin, joissakin haastatteluissa haastattelijan rooli oli siis voimakkaampi kuin toisissa.

5.3 Aineiston kuvaus

Opinnäytetyön aineisto kerättiin erään kaupungin perusterveydenhuollon terveyskeskussairaalassa järjestetyissä kolmessa ryhmähaastattelussa. Haastateltavat rekrytoitiin tutkimukseen tutkimuksesta kertovan saatekirjeen (Liite2) avulla, jossa kerrottiin tutkimuksesta sekä tutkimustyön tavoitteet, tarkoitus ja menetelmät. Saatekirje lähetettiin sähköpostitse terveyskeskussairaalan osastoiden osastonhoitajille, jotka välittivät viestin eteenpäin omalla osastollansa kansainvälisten opiskelijoiden ohjaajina toimiville sairaanhoitajille.

Halukkuutensa osallistua tutkimukseen ilmaisi kaksitoista terveyskeskussairaalaan sairaanhoitajaa. Heistä kaksi estyi saapumasta haastatteluihin, joten lopullinen aineisto koostuu kymmenestä haastateltavasta. Haastattelut toteutettiin marraskuussa 2014. Kahdessa ryhmässä oli kolme haastateltavaa ja

yhdessä neljä. Jokainen haastateltava antoi kirjallisen suostumuksen (Liite3) haastatteluun osallistumiseen. Haastattelut kestivät keskimäärin tunnin ja jokaisen haastattelun pohjana käytettiin teemoja (Liite 1), jotka perustuvat aiheeseen liittyvään tutkimustietoon (mm. Laitinen-Väänänen 2008; Lu & Maittus 2012; Mattila ym. 2010; Pitkäjärvi ym. 2011; Pitkäjärvi ym. 2012; Severinsson & Sand 2010). sekä opinnäytetyöseminaarissa käydyn yhteisen pohdinnan tuloksiin. Haastattelut nauhoitettiin ja opinnäytetyöntekijä litteroi ne välittömästi haastattelujen jälkeen. Tulokset analysoitiin käyttämällä sisällönanalyysia.

5.4 Aineiston analyysi

Sisällönanalyysi rakentuu aineiston kuvailemisesta, luokittelusta sekä koodaamisesta aineiston tulkintaan. Analyysi alkaa aineiston kuvailemisesta, tässä vaiheessa pyritään kartoittamaan henkilöiden, tapahtumien tai kohteiden ominaisuuksia. Aineiston luokittelu luo kehyksen, jonka varassa aineistoa voidaan myöhemmin tulkita, yksinkertaistaa ja tiivistää. Luokitellessa jäsennetään tutkittavaa ilmiötä vertailemalla aineiston eri osia toisiinsa. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 145–147.)

Aineiston luokittelun jälkeen seuraa aineiston uudelleen järjestely muodostettuihin luokkiin. Tämä koodaamisen vaihe ei ole lopullinen tavoite aineiston analyysissa, vaan sitä voidaan pitää välivaiheena analyysin rakentumisessa. Luokkien välille pyritään löytämään säännönmukaisuuksia tai samankaltaisuuksia aineiston yhdistelyssä. Sisällönanalyysin tavoitteena on päätyä onnistuneisiin tulkintoihin aineistosta. Hirsjärven ja Hurmeen (2000, 151) mukaan ”onnistuneen tulkinnan avainkriteerit ovat siinä, että myös lukija, joka omaksuu saman näkökulman kuin tutkija, voi löytää tekstistä ne asiat jotka tutkijakin löysi, riippumatta siitä onko hän näkökulmasta samaa mieltä vai ei.” (Hirsjärvi & Hurme 2000, 149–151.)

Aineiston analyysi alkoi jo osittain haastattelu- ja litterointivaiheessa (kuvio 1). Kun aineiston litterointi oli saatu valmiiksi, se sai levätä jonkin aikaa. Litteroinnin yhteydessä aineistosta poistettiin haastateltavien nimet ja heidät merkittiin aineistoon koodeilla SH1, SH2, SH3 jne. Litteroitua aineistoa muodostui 70 A4-kokoista sivua, teksti oli kirjoitettu Arial-fontilla 12pt fonttikoolla ja riviväli oli 1,15. Varsinainen aineiston analyysi alkoi tutustumalla sisällönanalyysin teoriaan, jonka jälkeen opinnäytetyön tekijä luki aineiston läpi useampaan kertaan. Tämän jälkeen aineistoon tehtiin alleviivauksia etsien tutkimuskysymysten kannalta oleellisia ilmaisuja ja tarkasteltiin vastaako aineisto kaikkiin annettuihin tutkimuskysymyksiin.

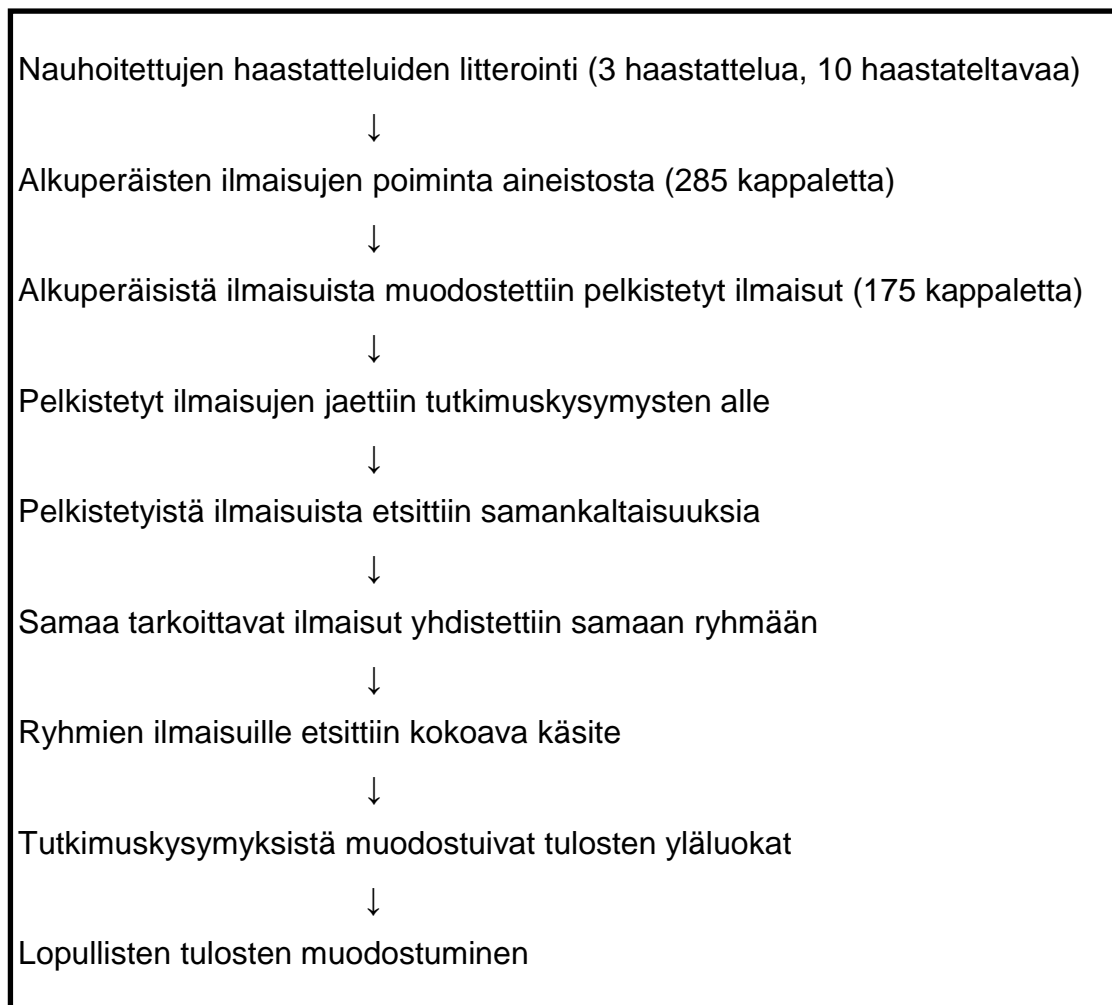
Aineiston lukemisen ja alleviivausten teon jälkeen opinnäytetyöntekijä muodosti aineistosta poimituista alkuperäisistä ilmaisuista, joita oli 285 kappaletta, pelkistettyjä ilmaisuja. Pelkistettyjä ilmaisuja muodostui yhtä paljon kuin alkuperäisiä ilmaisuja, mutta alkuperäisten vastausten toistuvuudesta johtuen, muodostui useita täysin samanlaisia pelkistettyjä ilmaisuja. Jollakin tapaa toisistaan eroavia pelkistettyjä ilmaisuja muodostui lopulta yhteensä 175 kappaletta. Ilmaisut muodostuivat yhdestä tai useammasta lauseesta, niin että kuitenkin ne ilmaisut, jossa oli useampi lause, laskettiin määrällisesti yhdeksi ilmaisuksi. Aineistosta poimittiin sekä yhden lauseen sisältäviä ilmaisuja kuten *”opiskelijat ottavat ohjausta vastaan hyvin”* että lauseita, joissa oli sekä pääettä sivulause kuten *”opiskelijoiden englanninkielen taito on ollut välillä niin heikko, että ohjaajalla ja opiskelijalla ei ole ollut lainkaan yhteistä kieltä.”* Jo aineiston lukuvaiheessa alkoi muodostua alustavia vastauksia tutkimuskysymyksiin, kuten opettajan tuki, ohjaajan kokemukset ohjaamisesta ja kulttuuriin ja kielitaitoon liittyvät tekijät. Pelkistettyjen ilmaisujen listaamisen jälkeen, ilmaisut sijoitettiin niiden tutkimuskysymysten alle joihin ne opinnäytetyöntekijän mielestä parhaiten antoivat vastauksen.

Pelkistetyt ilmaisut jakaantuivat tutkimuskysymysten välille seuraavasti: Ohjaajien kokemuksia kansainvälisten opiskelijoiden ohjaamisesta kuvasi 54 ilmaisua, kansainvälisen opiskelijan ohjausprosessiin liittyviä erityispiirteitä ja

kehittämisehdotuksia kuvasi 37 ilmaisua ja ohjausprosessiin liittyviä haasteita ja niiden ratkaisemista kuvasi 84 ilmaisua. Tutkimustulosten yläluokat muodostuivat alkuperäisistä tutkimuskysymyksistä, esimerkkinä tutkimuskysymys 1: *Minkälaisia kokemuksia ohjaajilla on kansainvälisten opiskelijoiden ohjauksesta? → Ohjaajien kokemuksia kansainvälisen hoitotyöopiskelijan ohjaamisesta sekä ohjausprosessista.* Yläluokkien muodostamisen jälkeen sisällönanalyysi jatkui ryhmittelemällä sisällöllisesti samankaltaiset ilmaisut tutkimuskysymyksen sisällä. Näistä ilmaisuista muodostuivat alaluokat yläluokkien alle.

Esimerkki sisällönanalyysistä:

- 1) Yläluokka: Ohjaajien kokemuksia kansainvälisen hoitotyöopiskelijan ohjaamisesta sekä ohjausprosessista
- 2) Alkuperäinen ilmaus: *"Kyllähän mä tykkään ohjata, jo ihan senkin takia, että oma englanninkielentaito pysyis hyvänä" (SH3)*
- 3) Pelkistetty ilmaus: Ohjaaminen on mukavaa ja kehittää kielitaitoa (SH3)
- 4) Kokoava käsite ja alaluokka: Opiskelijan ohjaaminen

KUVIO 1. Sisällönanalyysin eteneminen

6 TULOKSET

6.1 Ohjaajien kokemuksia kansainvälisen hoitotyönopiskelijan ohjaamisesta sekä ohjausprosessista

Tutkimuksen tulokset osoittavat, että sairaanhoitajat suhtautuvat pääosin myönteisesti kansainvälisen opiskelijan ohjaamiseen. Eri osastoilla vallitsevat erilaiset käytänteet, kun valitaan ohjaajaa opiskelijalle ja niillä osastoilla, joissa

ohjaajan kielitaito ja motivaatio huomioitiin valinnassa, oli suhtautuminen ohjaamiseen jonkin verran myönteisempää. Kansainvälisen opiskelijan ohjaaminen edistää tai pitää yllä ohjaajan omaa kielitaitoa ja opiskelijan kulttuuritaustaan tutustuminen koetaan antoisana. Ohjaajat kokevat, että opiskelijaan ja hänen lähtötasoonsa tutustuminen harjoittelun alkuvaiheessa on tärkeää ja vaatii aikaa, lisäksi opiskelijoiden toivottiin olevan myös paremmin valmistautuneita harjoittelun alkuun. Ohjaajien kokemuksen mukaan opiskelijat jäävät välillä ilman ammattikorkeakoulun tukea harjoittelun aikana ja heidän mukaansa yhteistyötä koulun ja harjoittelupaikan välillä olisi syytä lisätä.

6.1.1 Ohjaajan valinta

Yksikön eri osastoilla kansainvälisiä opiskelijoita ohjaavat sairaanhoitajat valittiin tehtävään vaihtelevin periaattein. Joillakin osastoilla opiskelijoita ohjaavat kaikki sairaanhoitajat tasaisesti. Näillä osastoilla sairaanhoitajan kielitaidolla ei juuri ollut merkitystä. *”Kaikkien velvollisuus on ohjata kansainvälisiä opiskelijoita, mitään valikointia ei käytetä” (SH4)*. Hoitajan omalla motivaatiolla oli jonkin verran merkitystä ohjaajaksi valikoitumiseen.

Toisilla osastoilla kielitaito huomioitiin, kun valittiin ohjaajaa kansainväliselle opiskelijalle. Näillä osastoilla ohjaajina toimi useimmiten pieni joukko sairaanhoitajia. Ohjaajat kokivat, että hoitajan omalla kielitaidolla on suuri merkitys opiskelijan ohjaamisessa, jotta opiskelija saa harjoittelusta mahdollisimman suuren hyödyn. *”Et varmasti sit jos on semmonen kuka osaa tosi hyvin sitä englantia, niin saahan se opiskelijakin siitä enemmän” (SH1)*. Lisäksi eri kulttuurista lähtöisin olevat hoitajat ohjasivat opiskelijoita melko usein ja haastattelussa mukana olleiden kokemuksen mukaan, he olivat kokeneet sen mielekkäänä. *”Meillä nyt on ite töissä eri kulttuureista porukkaa, niin sitten tavallaan he ovat myös kokeneet sen heille mieluisaksi ohjata englanniksi ja ottaa just näitä kansainvälisiä opiskelijoita” (SH2)*.

6.1.2 Ohjausprosessin alku ja opiskelijaan tutustuminen

Kansainvälisen opiskelijan ohjaaminen vaatii ohjaajien mukaan enemmän etukäteissuunnittelua kuin suomalaisten. Suurin osa ohjaajista toivoi, että heillä olisi mahdollisuus saada enemmän tietoa opiskelijasta ja hänen taustastaan jo ennen harjoittelun alkua. Näin harjoittelun ohjausta olisi mahdollista suunnitella etukäteen. Lisäksi he toivoivat, että harjoittelun alussa olisi enemmän aikaa tutustua opiskelijaan ja hänen lähtötasoonsa sekä tavoitteisiinsa. *”Et senpä takia se olis hirveen tärkeätä, et nää opiskelijat jotka tänne tulee, niin sitä kulttuuritaustaa jo tiedettäis, et ennen kun he sit jo tänne tulee, niin pystyttäis sitten sitä ohjausta sitä kautta jo suunnittelemaan” (SH7).*

Enemmistö vastaajista oli sitä mieltä, että nykyisellään opiskelijasta saatavat ennakkotiedot ovat suppeat ja opiskelijat käyvät vain harvoin osastoilla tutustumassa etukäteen. Vastaajat kokivat, että opiskelijat ovat olleet usein harjoittelun alussa tietämättömiä siitä, mitä harjoittelua he ovat tulleet suorittamaan ja mitä oppimistavoitteita kyseisen harjoittelun tulisi sisältää. *”Et kun välillä tuntuu, et ne ei edes tiedä mitä harjoittelua ovat tulossa tekemään ja ne tavoitteetkin on vähän semmosia, et omasta päästä” (SH8).* Ohjaajien mukaan harjoittelun tavoitteita ei yleensä ole tehty ennen harjoittelun alkua ja niitä on jouduttu kyselemään opiskelijoilta. *”Ihan kun se tulis vähän yllätyksenä, et ai tavoitteet? Ai, mikä harjoittelu? Et ollaan tultu vähän niinku ihmettelemään vaan monesti” (SH6).* Ohjaajat toivovat, että opiskelijalla olisi harjoitteluun saapues- sa ainakin alustavat tavoitteet kirjattuna, jonka jälkeen niitä voidaan tarpeen mukaan muokata harjoittelupaikkaan sopiviksi. Tavoitteita pidettiin erittäin tärkeinä harjoittelun ohjaamisen kannalta.

6.1.3 Kokemuksia opiskelijan ohjaamisesta

Kansainvälisen opiskelijan ohjaaminen antoi myös ohjaajalle paljon. Kaikki vastaajat olivat sitä mieltä, että heidän oma kielitaitonsa kehittyi tai pysyi yllä opiskelijan ohjauksen ansiosta. *”Kyllähän mä tykkään ohjata, jo ihan senkin*

takia, että oma englanninkielentaito pysyis hyvänä” (SH3). Ohjaajien mukaan oli tärkeää tutustua opiskelijaan ja hänen kulttuuriinsa. ”Kyllä se ihan luo, semmosen ihan erilaisen suhtautumisen, että vähän tietää ja tuntee paremmin ja ymmärtää mistä joku on tullut, että ymmärtää paremmin sitä toista ihmistä...” (SH6). Opiskelijan kulttuuriin tutustuminen koettiin antoisana. ”On näyttänyt kuvia kotimaastaan ja perheestään ja se on ollu tosi mielenkiintoista!” (SH4). Lisäksi opiskelijan kulttuuritaustan tunteminen auttoi ohjaajaa suunnittelemaan ja toteuttamaan opiskelijalle sopivaa ohjaustapaa.

Ohjaajien kokemuksen mukaan opiskelijat ovat yleensä olleet ystävällisiä, rauhallisia sekä kiinnostuneita ja motivoituneita oppimaan uusia asioita, mutta toisinaan esimerkiksi opiskelijan työssä käymisestä johtuva väsymys saattoi aiheuttaa vaikeuksia harjoittelussa. *”On tosi motivoituneita ja ottaa selvää asioista” (SH3). Vastaajien kokemuksen mukaan opiskelijoiden kielitaito ja motivaatio kielen opiskeluun oli usein heikko ja vaikeutti harjoittelun suorittamista merkittävästi. Ohjaajat pitivät kohtalaista kielitaitoa erittäin tärkeänä, jotta opiskelija voi onnistua tavoitteiden saavuttamisessa ja tehdä hoitotyötä Suomessa. ”Kyllä arkikeskustelussa pitäisi pärjätä” (SH2).*

Työn teon ja harjoittelun yhdistäminen tekee kansainvälisen opiskelijan elämästä vaativaa. Ohjaajat uskoivat, että tämä vaikuttaa heikentävästi myös motivaatioon opiskella suomenkieltä. *”Että kun ne joutuu sitä englantiaakin opiskelemaan, tekemään työtä, niin sitä energiaa ei riitä enää siihen suomenkielen opiskelemiseen” (SH7). Osa ohjaajista toi esille, että he suhtautuvat välillä opiskelijoihin äidillisesti, koska ovat huolissaan heidän hyvinvoinnistaan. Suurimman huolen aiheutti tarpeellinen levon määrä, mutta myös ruokailuista koettiin huolta. Toisinaan ohjaajia huoletti se, onko opiskelijalla tarpeeksi rahaa esimerkiksi ruokaan. ”Et jotenkin kun tulee tämmösiä nuoria tyttöjä tai poikia, niin on vähän semmonen emo-fiilis, et istuppa ja rauhotuppa vähän, et ota pullaa siitä...” (SH4).*

Kansainvälisen opiskelijan ohjaaminen vaatii enemmän työtä ja aikaa kuin suomalaisen. Suurin osa vastaajista koki stressaavana kiireen, koska tällöin

he kokivat, että heillä ei ollut antaa opiskelijalle tarpeeksi aikaa. Ohjaajilla oli paineita suoriutua omista työtehtävistään, jolloin opiskelijan ohjaaminen jäi toissijaiseksi asiaksi. *”Mä oon kyllä kokenut, koska joskus on ollut itelläkin hirvee kiire töissä, et kun ne potilaat on kuitenkin ensijaisesti siinä, niin miten sä ehdit kaikki siinä ohjaamaan, et sää vaan meet ja toinen juoksee vaan käytännössä perässä”* (SH8). Toisaalta osa ohjaajista oli sitä mieltä, että alkuvaiheen jälkeen, motivoituneesta ja työteliäästä opiskelijasta oli myös apua päivittäisten työtehtävien hoidossa. *”Jos on näppärä opiskelija, niin kyllähän se sit voi vastata vaikka kelloihin, kun sä teet jotain hommia kansliassa”* (SH6).

6.1.4 Ammattikorkeakoulun tuki harjoittelun aikana

Valtaosa kansainvälisiä opiskelijoita ohjanneista vastaajista kokivat, että opiskelijat jäivät välillä ilman ammattikorkeakoulun tukea harjoittelun aikana. Ohjaajat epäilivät, että syynä tähän on ajan ja resurssien puute. *”Välillä tuntuu, et ne opettajat ei ees tiedä missä niiden opiskelijat on. Tai sit niitä on niin paljon, et totta kai se on ymmärrettävää, jos niitä paljon on, mut aika tuuliajolle ne jätetään...”* (SH3). Ohjaajat olivat sitä mieltä, että kansainväliset opiskelijat tarvitsevat enemmän tukea sekä koulusta että harjoittelun ohjaajilta, jotta heillä on mahdollisuus onnistua harjoittelussa ja saavuttaa sille asetetut tavoitteet.

Ohjaajat painottivat, että vastuu yhteydenpidosta opettajiin on opiskelijoilla. *”Jos se liittyy enemmän siihen opiskelijaan kuin mun työhön, niin kyllä yleensä sit vastuutan sen opiskelijan hoitamaan sen asian”* (SH3). Osa vastaajista koki, että opettajat jäivät etäisiksi harjoitteluprosessin aikana ja toivoivat, että opettajat ottaisivat enemmän kontaktia myös heihin harjoittelupaikoilla käydessään. *”Kyllä se menee siihen, että pitää itse mennä sanomaan sille opettajalle, et hei, haluaisin jutella sun kanssa tästä asiasta. Et enemmän saisivat kyllä ottaa kontaktia myös siihen ohjaajaan”* (SH4).

Ammattikorkeakoulun ja harjoittelupaikan välistä yhteistyötä olisi syytä lisätä. Vastaajien mukaan yhteistyötä lisäämällä voitaisiin ennaltaehkäistä ongelmien syntymistä. Ohjaajat toivoivat, että opettajat olisivat tiivistä mukana harjoittelun

alkuvaiheessa, jolloin harjoittelun tarkoitus ja tavoitteet tulisivat paremmin selviksi. *”Alkaisko se harjoittelu jotenkin mukavammin, et jos siinä olis opettaja ja opiskelija ja katottais yhdessä ne tavoitteet ja sitten välitavoite ja sitten mikä on se lopullinen, mutta se ois niinku, että kolme kertaa se loppujen lopuks kävis täällä se opettaja”* (SH8). Osa ohjaajista esitti myös, että opettajat tulisivat pidemmäksi aikaa harjoittelupaikalle seuramaan miten kansainvälisten opiskelijoiden ohjaaminen käytännössä sujuu.

6.2 Ohjausprosessiin sisältyvät erityispiirteet ja sen kehittäminen

Kansainvälisen opiskelijan ohjaamiseen liittyy joitakin erityispiirteitä verrattuna suomalaisen opiskelijan ohjaamiseen. Usein opiskelijan ja ohjaajan välille muodostuu tiivis ohjaussuhde, sillä opiskelija kykenee harvoin puutteellisen kielitaidon vuoksi itsenäiseen työskentelyyn. Ohjaaja toimii tulkkina opiskelijan ja potilaan välisessä vuorovaikutuksessa. Ohjaajien mukaan, opiskelijan kulttuurista vaikuttaa opiskelijan ohjaamiseen, mutta sen perusteella mistä kulttuurista opiskelija on kotoisin, ei voi tehdä yleistyksiä. Opiskelijan ohjauksessa korostuvat selittämisen sijaan esimerkiksi näyttäminen, rauhallisuus ja selkeys.

6.2.1 Ohjaussuhde

Kansainvälisen opiskelijan ja ohjaajan välille muodostui usein tiivis suhde. Ohjaajat kokivat, että heidän tuli olla enemmän opiskelijan kanssa, eivätkä he esimerkiksi uskaltaneet antaa kansainväliselle opiskelijalle samalla tavalla vastuuta kuin suomalaiselle. *”Et jotenkin se on, en tiää onko se joku luottamuskysymys, mut en mä uskalla antaa niille samanlailla vastuuta kuin suomalaisille opiskelijoille”* (SH3). Ohjaajien mukaan heidän tuli olla lähes aina läsnä opiskelijan ja potilaan välisissä vuorovaikutustilanteissa, jotta väärinymmärryksiltä vältyttiin. *”Mun mielestä se on potilasturvallisuusriski, jos se potilas sanoo sille jotain ja se opiskelija ei ymmärrä ja sit se asia ei tuukkaan mun*

tietoon” (SH2). Ohjaajat toimivat tulkkina opiskelijan ja potilaiden välisissä vuorovaikutustilanteissa, eivätkä opiskelijat useinkaan kyenneet muodostamaan varsinaista hoitosuhdetta potilaaseen. Heidän tuli myös tarkkaan arvioida sitä, oliko opiskelija todella ymmärtänyt kuulemansa. ”Enemmän sellasta tuplavarmistusta, niinku ymmärsitkö oikein, kun monesti tulee sillein, et ”joo, joo, joo”... Ymmärretty ja oikeesti ei oo hajuakaan välttämättä koko asiasta” (SH2).

Ohjaajat toivoivat, että koska kansainvälisen opiskelijan ohjaaminen oli aikaa vievää, se huomioitaisiin myös työyhteisössä. Kokonaisuudessaan ohjaajat toivoivat lisää aikaa kansainvälisen opiskelijan ohjaamiseen. Ohjaajat esittivät muun muassa, että tilanteen mukaan heillä voisi olla vähemmän omia potilaita, silloin kun he ohjaavat kansainvälistä opiskelijaa.

Mut ylipäänsä kansainvälisen opiskelijan ohjaaminen vaatii kyllä paljon, paljon enemmän aikaa kuin suomenkielisen, et mun mielestä se pitäis kyllä huomioida siinä vaiheessa, sitten kun sä saat sen kansainvälisen opiskelijan, ihan siinä arkisessa työssä (SH10).

Vastaajien mukaan opiskelijan tulisi olla harjoittelussa pääsääntöisesti omien nimettyjen ohjaajien kanssa, jolloin ohjaajat pystyvät paremmin näkemään opiskelijan vahvuudet ja kehittymiskohteet ja vahvistamaan näitä puolia. *”Et se ois tosi tärkeätä tämmösellä, jolla on vieraskulttuuri ja vaikea ymmärtää kieltä ja näin, että sillä olis ne samat ohjaajat” (SH9).* Ohjaajat toivoivat kuitenkin myös muiden työyhteisön jäsenten rohkaistuvan kommunikaatiossa kansainvälisen opiskelijan kanssa, jolloin opiskelija kokisi tulevan osaksi työyhteisöä paremmin. Näin rohkaistaisiin myös opiskelijaa siihen, että hän voi tarvittaessa esittää kysymyksiä kaikille työyhteisön jäsenille. *”Ite oon yrittänyt sitten vähän jututtaa, jos ei oo minun ohjattava, niin vähän yrittänyt sitten ottaa mukaan siihen työyhteisöön, et uskaltaa kysyä sitten muiltakin, ettei tuu semmosta tilannetta...” (SH5).*

6.2.2 Opiskelijan kulttuuritaustan vaikutus ohjaukseen

Ohjaajien mukaan opiskelijan kulttuuritausta vaikuttaa opiskelijan ohjaukseen, mutta sen avulla ei voida tehdä yleistyksiä ohjaustapojen suhteen. *”Kansainvälinen opiskelija ei ole mikään yleiskäsité” (SH7)*. Kansainvälinen opiskelija on kulttuuritaustastaan huolimatta yksilö ja opiskelijoiden keskuudessa on erilaisuutta samalla tavalla kuin suomalaisillakin. Opiskelijoilla katsotaan olevan pääsääntöisesti hyvä motivaatio, teoria- ja perushoidon osaaminen. Suurin osa ohjaajista oli sitä mieltä, että opiskelijat ottavat ohjausta vastaan hyvin ja kliiniset taidot kehittyvät hyvin harjoitteluiden aikana. Osa vastaajista toi esiin myös sen, että opiskelijoiden joukkoon mahtuu myös ääripäitä ja opiskelijoiden oma-aloitteisuus ja rohkeus toimia itsenäisesti vaihtelee. *”On ollut semmosiakin, jotka tulee töihin vähän mihin sattuu aikaan ja on vähän sillee, et jos pitäis tehdä jotain, et onks pakko ja vähän tämmöstä meininkiä” (SH3)*.

Ohjaajien kokemusten mukaan kansainvälisillä opiskelijoilla saattoi olla erilaisia näkemyksiä esimerkiksi siveyskäsityksestä, potilaiden rajoittamisesta tai joidenkin potilasryhmien, esimerkiksi itsetuhoisten nuorten, hoidosta. *”Joskus tuntuu, et heidän on hirveen vaikee käsittää, et täällä hyvinvointivaltiossa, voi joku tulla sairaalaan sen takia, että on itsetuhonen, kun tyttöystävä jätti” (SH3)*. Potilaan äkillinen kuolema saattoi järkyttää kansainvälisiä opiskelijoita, toisaalta kuolema järkytti myös suomalaisia opiskelijoita, eivätkä ohjaajat olleet varmoja liittyikö se opiskelijan kulttuuritaustaan. Opiskelijoita mietityttävisä tilanteissa oli auttanut keskustelu ohjaajan kanssa, suomalaisen hoitokulttuurin avaaminen ja opiskelijat olivat luontevasti myös näitä potilaita kyenneet hoitamaan. *”No me keskusteltiin siitä asiasta ja kyllä se siitä sitten lähti sujumaan, se oli vaan aluks semmonen kynnyksysymys” (SH8)*.

6.2.3 Erilaiset ohjaustavat

Kansainvälisen opiskelijan ohjaamisessa painottuvat ohjaajien mukaan hie-
man erilaiset ohjaustavat kuin suomalaisten. Ohjaajat kertoivat muun muassa,

että ohjauksessa korostuvat selkeys, rauhallisuus, näyttäminen ja itse tekeminen, toistaminen sekä varmistaminen. *”No kyllä semmonen näyttäminen on tärkeitä esimerkiksi haavanhoidossa” (SH1).* *”Mä pyrin olemaan selkee ja rauhallinen, artikuloimaan tarkasti” (SH5).* Ohjaustavat määräytyvät yksilöllisesti ja nousevat opiskelijan lähtötasosta.

Ohjaajien mukaan opiskelijalla tulisi olla teoriapohja hallinnassa harjoitteluun saapuessa. Osa ohjaajista toivoi, että opiskelijat osaisivat tuoda teorian paremmin käytäntöön ja ymmärtäisivät miksi asioita tehdään. *”Jotenkin, et ymmärtäisivät paremmin, että miksi tehdään ja mitä se tarkoittaa, et kyllä semmoset suoritteetkin on tärkeitä, mutta ne kyllä oppii sitten aikanaan” (SH7).* Ohjaajat kokivat, että heidän piti varmistella kansainvälisen opiskelijan tietoutta enemmän kuin suomalaisen ja ohjata opiskelijoita ottamaan itsenäisesti asioista selvää. *”Kyllä mä paljon kyselen ja sit jos ei tiedä, niin käsken ottamaan selvää” (SH10).* Ohjaajien mukaan opiskelijat pitivät hyvänä sitä, että ohjaajat kyselivät heiltä paljon, jolloin he kokivat, että ohjaaja oli oikeasti kiinnostunut heidän oppimisestaan.

Osa vastaajista ehdotti, että opiskelijoiden tulisi pitää oppimispäiväkirjaa harjoittelussa tai heillä tulisi olla jonkinlainen oppimistehtävä yhdistettynä harjoitteluun. *”Kyllä minä pitäisin jotakin oppimispäiväkirjaa tärkeänä, siinä vois sitä suomenkieltäkin harjotella samalla” (SH7).* Ohjaajien mukaan tämä edesauttaisi opiskelijan oppimista. Tällä hetkellä suurin osa ohjaajista oli sitä mieltä, että kansainvälisillä opiskelijoilla on harjoitteluun liittyviä oppimistehtäviä verrattain vähän. *”Tosi vähän on tehtäviä, kyllä joku case-potilas varmasti syventäis sitä oppimista” (SH9).*

6.3 Ohjausprosessiin liittyviä haasteita ja niiden ratkaiseminen

Tutkimuksen mukaan suurimmat haasteet kansainvälisen opiskelijan ohjausprosessissa liittyvät opiskelijoiden heikkoon kielitaitoon. Tämä vaikeuttaa opiskelijoiden vuorovaikutusta sekä ohjaajien että potilaiden kanssa. Lisäksi

dokumentoinnin ja raportoinnin harjoittelu on vaikeaa. Kulttuuritaustasta nousevia haasteita koettiin olevan melko vähän ja yleensä ne liittyivät erilaiseen ajankäsitykseen. Ohjaajat kokevat myös eriäviä odotuksia ohjauskielen suhteen työnantajalta sekä ammattikorkeakoululta ja kokevat sen aiheuttavan ristiriitaisia tunteita. Haasteellisia tilanteita pyritään ratkaisemaan keskustelemalla ongelmista suoraan ja välittömästi, lisäksi ohjaajat toivovat koulun tukea niiden ratkaisemisessa.

6.3.1 Kielitaito ja kulttuuritausta

6.3.1.1 Haasteet kommunikaatiossa ohjaajan kanssa

Opiskelijan ja ohjaajan välinen kommunikaatio herätti ohjaajissa paljon ajatuksia. Useimmiten ohjauskielenä oli englanti, mutta toisinaan ohjaajat törmäsivät myös tilanteisiin, joissa joko opiskelijan, ohjaajan tai molempien englannin kielentaito oli niin heikko, ettei yhteistä kieltä ollut ollenkaan. Tämä vaikeutti vuorovaikutusta huomattavasti ja aiheutti ohjaajissa paljon epävarmuutta. *”Jos minun englantini on huono, niin heidän englantinsakin on huono, että se jää kyllä monta kertaa ilmaan leijumaan, että kuinka paljon ymmärtää mitä heille sanotaan” (SH7).*

Ohjaajat käyttivät ohjauksessa mielellään englannin kieltä, jos kokivat sitä osaavansa. *”Mä en koe kielitaitoo ongelmaksi, enemmän koe, että mistä kulttuuritaustasta opiskelija tulee, niin se on tuonut erilaisia haasteita siihen, että löytää se yksilöllinen ohjaus...” (SH9).* Ne ohjaajat, jotka eivät kokeneet englannin kieltä vahvuudekseen, käyttivät ohjauksessa sekä englannin että suomen kieltä ja lisäksi ohjauksessa korostui elekieli ja näyttäminen. Ohjaajat kokivat paljon epävarmuutta siitä, että ymmärsikö opiskelija todella mitä he tarkoittivat. Ohjaajat törmäsivät usein tilanteisiin, joissa opiskelija ei jostakin syystä myöntänyt ettei ymmärtänyt opetettua asiaa. *”Et onko se jotenkin epäonnistumisen tai heikkouden tai huonouden merkki” (SH9).* Vaikka ohjauskielenä käytettiin osittain suomea, ohjaajat varmistivat usein englannin kielellä,

että opiskelija oli varmasti ymmärtänyt asian oikein. *”Jos mä koitan suomeks jotain selittää ja sit tuntuu, et nyt menee ihan yli, niin kyllä mä mieluummin sit puhun sitä englantia, et se opiskelija varmasti ymmärtää”* (SH3).

6.3.1.2 Haasteet kommunikaatiossa potilaan kanssa

Kansainvälisen opiskelijan kommunikaatio potilaan kanssa oli vähäistä. Suurin osa vastaajista oli sitä mieltä, että opiskelija kykeni harvoin muodostamaan potilaaseen hoitosuhdetta ja pääasiassa kommunikaatio oli yksittäisiä sanoja tai ohjaajan tulkkaamaa keskustelua. *”Et rohkaistus sit käyttämään lyhyitä lauseita, ees yksittäisiä sanoja sen harjoittelun aikana”* (SH9). Opiskelija kykeni muodostamaan puheyhteyden potilaisiin, jotka osasivat ja halusivat keskustella opiskelijan kanssa englanniksi. Tällöin suhde potilaaseen muodostui yleensä hyväksi ja luontevaksi, mutta ohjaajien mukaan tällaisia tilanteita oli harvoin. *”Siinä sen opiskelijan kukoistuksen sit huomaa, jos se potilaskin puhuu englantia, niitä tilanteita on vaan niin harvoin”* (SH4).

Ohjaajien kokemuksen mukaan potilaat pitivät kansainvälisistä opiskelijoista ja olivat kiinnostuneita heidän taustoistaan, mikä edesauttoi vuorovaikutuksen syntymisessä. *”Siinähan sitä jutunjuurta onkin, et aletaan puhumaan mistä on kotosin ja muuta”* (SH8). Vastaajat olivat kuitenkin sitä mieltä, että opiskelijat eivät halunneet kuitenkaan käyttää suomen kieltä kommunikaatiossa, vaikka sitä jonkin verran osasivatkin. Ohjaajien toiveena oli, että opiskelijat rohkaisuisivat käyttämään kieltä, eivätkä pelkäisi mahdollisien virheiden tekemistä. *”Sehän se onkin, kun me pelätään niiden virheiden tekemistä yhtälailla, et siitä pitäis vaan päästä yli, kaikkien”* (SH7).

Ohjaajien mukaan hoitosuhde potilaaseen on tärkein elementti hoitotyössä ja he kokivatkin sen suhteen ristiriitaisia tunteita kun mietittiin harjoittelun läpäisemistä. *”Et jos sä et yhtään osaa puhuu suomee, niin miten sä kommunikoi suomalaisen potilaan kanssa? Et silloinhan kyllä yks osa-alue, just tämä kanssakäyminen ja kommunikaatio jää kyllä...”* (SH10). Suurin osa ohjaajista oli tietoisia siitä, mitkä kriteerit ohjaavat kansainvälisen opiskelijan opiskelua

Suomessa, mutta tästä huolimatta he kokivat, että mikäli opiskelija ei kyennyt kommunikoimaan potilaan kanssa ja luomaan tähän hoitosuhdetta, ei opiskelijan pitäisi läpäistä harjoittelua.

6.3.1.3 Haasteet dokumentoinnissa

Opiskelijoiden kielitaito ei yleensä ollut riittävä, jotta hän olisi kyennyt kirjaamaan asioita potilastietoihin. *”Eihän ne yleensä pysty, kun jotkut harvat jotain lyhyesti”* (SH9). Opiskelijat sen sijaan kykenivät kirjaamaan numeraalisia mitaustuloksia. Harjoittelun aikana opiskelijat kirjasivat asioita englanniksi paperille ja näin harjoittelivat myös mm. hoitosuunnitelman tekemistä. *”Mä oon tehnyt just niin, että annan potilaan paperit ja pyydän sit miettimään mikä sen potilaan kohdalla on tärkeää, et kyllä ne sit on yleensä pystyneet nostamaan sieltä joitakin yksittäisiä asioita englanniks”* (SH10).

Enemmistö ohjaajista oli sitä mieltä, että opiskelija ei kykene hallitsemaan hoitotyön kokonaisuutta kirjaamiseen liittyvien puutteiden vuoksi. *”Kyllähän se kokonaisuus jää puutteelliseksi, kun kaiken järjen mukaan sun pitäis pystyä kirjaamaan se toimenpide, minkä sä oot just tehnyt”* (SH6). Ohjaajat myös kokivat, että kun opiskelijat yrittivät kirjata suomeksi potilaan papereihin, heidän täytyi opettaa heille myös kielioppiin liittyviä asioita. *”Kyllä mä voin opettaa kielioppiakin, mutta ei sellaiseen vaan tahdo olla aikaa”* (SH3). Osa ohjaajista oli kuitenkin sitä mieltä, että kielen opettaminen ei kuulu harjoitteluun eikä sellaiseen ole aikaa. *”Mun mielestä kielioppiasioden opiskelu ei kuulu tänne, täällä pitäis opiskella sitä hoitotyötä”* (SH6). Kaikki vastaajat toivoivat, että kielioppiin, dokumentointiin ja arkikeskusteluun liittyviä taitoja harjoiteltaisiin enemmän koulussa.

6.3.1.4 Kulttuuritaustan aiheuttamat haasteet

Opiskelijoiden kulttuuritaustaan liittyviä haasteita oli enemmän alkuvaiheen kuin pidemmälle edenneillä opiskelijoilla. Tämän uskottiin johtuvan siitä, että

suomalainen työkuultuuri oli tullut jo tutuksi pidemmälle ehtineille opiskelijoille. Valtaosa kulttuuritaustaan liittyvistä haasteista liittyi opiskelijoiden erilaiseen aikakäsitykseen ja ilmeni muun muassa myöhästymisinä ja pitkittyneinä ruokatunteina. *”Et on vähän leväperäsempää sillä tavalla, et ei tulla ajoissa ees työpaikalle eikä ees ilmoiteta” (SH8)*. Kulttuuritaustaan liittyviä haasteita koettiin olevan kuitenkin suhteellisen vähän verrattuna esimerkiksi puutteelliseen kielitaitoon liittyviin haasteisiin.

6.3.2 Opiskelun ja muun elämän yhdistämisen aiheuttamat haasteet

Kansainväliset opiskelijat ovat usein hyvin väsyneitä harjoitteluissa. Lähes kaikilla haastatteluihin osallistuneilla hoitajilla oli kokemuksia siitä, että he olivat joutuneet puuttumaan opiskelijan työvuorosuunnitteluun, koska muutoin opiskelijalla ei olisi ollut lainkaan vapaa-aikaa työnteon ja harjoittelun lisäksi. *”Joskus on ihan pitänyt puuttua siihen, et et sä voi tehdä näin, kun ei sulla oo sit yhtään vapaata” (SH6)*. *”Tullaan yötyöstä aamuvuoroon, eihän semmosta kukaan jaksa” (SH5)*. Usean vastaajan mukaan opiskelijoiden väsymys työpaikalla näyttäytyi välinpitämättömyytenä ja epäkohteliaana käytöksenä. *”Kun ei se ollut yhtään läsnä, raportillakin vaan piti silmiä kiinni ja näytti nukkuvan, et olishan se nyt ihan kohteliasta olla edes vähän kiinnostuneen oloinen” (SH8)*.

Ohjaajat olivat sitä mieltä, että raskas työnteko harjoittelun rinnalla aiheutti sen, että opiskelijat eivät jaksaneet panostaa harjoitteluun ja heidän oppimisenä kärsi. *”Kyllä sen opiskelun pitäisi olla ensisijainen asia siinä opiskelijan elämässä” (SH8)*. Joissakin tapauksissa se oli ollut uhkana koko harjoittelun läpäisemiselle. *”Mun oli pakko sanoa sille, et tää ei voi jatkua näin, et nyt täytyy asioiden muuttua ja sit se kyllä jättikin sen työnteon vähemmälle” (SH9)*. Ohjaajat ymmärsivät hyvin sen, että opiskelijoiden piti usein tehdä työtä opiskelun rinnalla, mutta olivat sitä mieltä, että se teki opiskelijan elämästä raskasta. *”Et kun on pakko tehdä töitä, kun ei saa mitään tukia... Niin sen takia voi olla sitten, että se välinpitämättömyys on yksinkertaisesti ihan sitä väsymystä”*

(SH7). Työnteko pyrittiin huomioimaan työvuorosuunnittelussa parhaalla mahdollisella tavalla.

6.3.3 Haasteet ohjauskielen valinnassa

Ohjaajien kokemukset ohjauskieleen liittyen ovat ristiriitaisia. Ohjaajat kokivat olevansa hankalassa asemassa, kun koululta odotettiin englanninkielistä ohjausta ja työnantaja ohjeisti ohjamaan suomeksi. Ohjaajien mukaan kokonaan suomenkielinen ohjaus ei ollut realistista. *”On kyllä ristiriitainen olo, sen suhteen, että täällä sanotaan, et ohjaa suomeks, kun ei se kuitenkaan ole ihan realistista”* (SH5). Ohjaajat kokivat, että ristiriidat ohjauskielessä aiheuttivat stressiä muutoinkin työlään ohjauksen lisäksi. Ohjaajat toivoivat mahdollisuutta ohjata opiskelijoita kunnolla tai ei ollenkaan. *”Kuitenkin mä haluan, että se opiskelija oikeesti ymmärtää mitä mä sille yritän selittää, se ei onnistu, jos puhutaan pelkästään suomee”* (SH3). *”Tärkeintähän on sen opiskelijan saama laadukas ohjaus”* (SH6).

Työnantajan tai ammattikorkeakoulun tulisi järjestää kansainvälisiä opiskelijoita ohjaaville sairaanhoitajille kielen opetusta työajalla. Kaikki haastatteluun osallistuneet ohjaajat kokivat kielitaidon ylläpitämistä ja parantamista koulutuksen avulla tärkeänä. *”Kyllä sitä englannin opetusta pitäisi järjestää, nimenomaan työajalla ja ammattisanastoa”* (SH4). Erityisesti kaivattiin lisäkoulutusta ammattisanastoon ja arkikeskustelutaitoon liittyen. *”Minä pitäisin tärkeänä erityisesti, että istuttaisiin alas ja keskusteltaisiin ihan arkipäiväisiä asioita englanniksi, ei mitään kielioppia, että mikä aikamuoto ja niin edelleen”* (SH7). Tällä hetkellä tarvittava kielen opiskelu tapahtuu ohjaajan omalla ajalla, eikä nykyinen käytäntö ole tarkoituksen mukainen. *”Mä opiskelen sitten iltaisin kotona, etten olis ihan pihalla”* (SH10).

Osa haastatelluista ehdotti, että opiskelijat ohjattaisiin joko kokonaan suomeksi tai englanniksi. Mikäli opiskelijoita ohjattaisiin suomeksi, pitäisi opiskelijoiden opiskella huomattavasti enemmän suomen kieltä ennen harjoitteluihin tuloa. *”Se tarkoittaisi sitten vuoden suomenkielen opintoja ennen harjoitteluun*

tuloa” (SH2). Mikäli harjoittelut ohjattaisiin englanniksi, täytyisi ohjaajan saada koulutusta kielitaidon kehittämiseen ja ylläpitämiseen työajalla. Vaikka ohjausta jatkettaisiin vallitsevan käytännön mukaisesti, jossa ohjauskieli vaihtelee opiskelijan ja ohjaajan kielitaidoista riippuen, ohjaajat toivoivat opiskelijoille enemmän pakollisia suomenkielen opintoja koulutukseen ja parempaa kielitaitoa harjoitteluun saapuessa.

6.3.4 Haasteiden ratkaiseminen

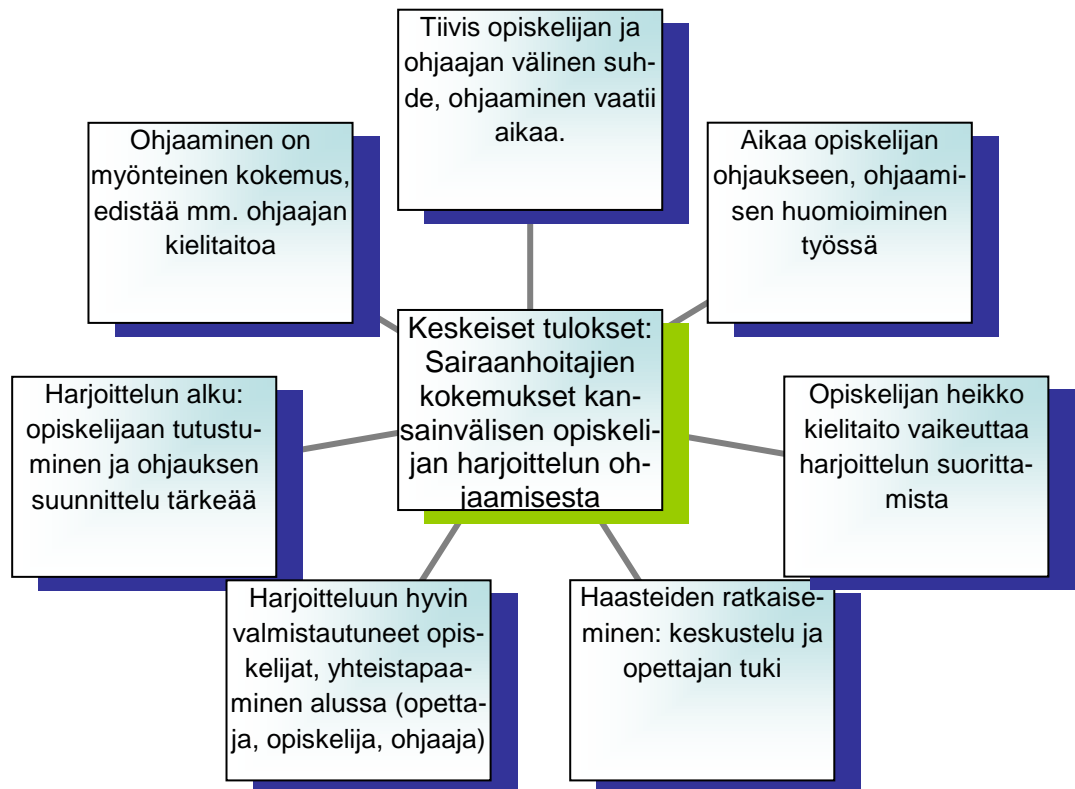
Ohjaajien mukaan haasteisiin ja ongelmiin pitää puuttua heti. Heidän kokemuksen mukaan, paras keino oli puhua suoraan. *”Mä teen niin, että pistetään peli poikki, istutaan alas ja missä mättää? Kyllä siihen ongelmaan pitää puuttua heti ja suoraan, koska usein ne alkaa vaan kertaantumaaan” (SH9).*

Useimmiten ohjaajat ottivat yhteyttä myös opettajaan ongelmien ilmaannuttua ja toivoivat heitä tuekseen. *”Että me haluttiin puuttua siihen jo ennen kun me tehdään silleen, että sori sä et nyt vaan päässyt läpi sit loppuarvioinnissa. Että se on reilua puuttua siihen heti” (SH2).* Pääsääntöisesti yhteistyö opettajien kanssa oli sujunut hyvin, mutta joskus opettajien kiinni saaminen oli koettu haasteelliseksi.

Ohjaajat kokivat, että osaamistasossa olevat ongelmat olivat helposti korjattavia, mutta asenteeseen liittyviin ongelmiin oli vaikeampi puuttua. Ohjaajien mukaan kulttuurisiin tapoihin oli ylipäänsä vaikeampi puuttua. *”Jotenkin ne on vaan helpompi hyväksyä osana sitä kulttuuria” (SH2).* Ohjaajat toivoivat, että opiskelijat harjoittelisivat jo koulussa työelämän pelisääntöjä, jolloin tällaisia ongelmia ei esiintyisi enää harjoittelussa. *”Kyllä ne asiat pitäis käydä jo siellä koulussa läpi, että täällä ei sit menis aikaa sellaiseen” (SH4).* Ohjaajien mukaan kuitenkin opiskelijoiden pitää sopeutua suomalaiseen kulttuuriin. *”Kyllä se vaan niin on, että kun tänne on tullut, niin sit pitää sopeutua tähän suomalaiseen kulttuuriin, vähän niinku maassa maan tavalla” (SH8).*

Toisinaan ohjaajat kokivat vaikeaksi arvioida kuinka paljon kansainväliseltä opiskelijalta voi vaatia, kaikki vastaajat olivat sitä mieltä, että suomalaiselta

opiskelijalta vaaditaan enemmän osaamista harjoittelun aikana. Suurin osa vastaajista koki, että kansainvälisten opiskelijoiden kohdalla joudutaan joustamaan ja tekemään kompromisseja enemmän kuin suomalaisten, jotta heidän on mahdollista läpäistä harjoittelut. *”Vaikka ne kriteerit periaatteessa on samat kuin suomalaisilla opiskelijoilla, niin on se vaan pakko tehdä vähän kompromisseja, että he voi onnistua siinä harjoittelun suorittamisessa ja läpäistä sen” (SH10)*. Osa ohjaajista uskoi, että suomalaiset opiskelijat olivat valmistuessaan paremmalla tasolla, koska heiltä odotettiin enemmän osaamista myös harjoitteluiden läpäisemiseksi.

KUVIO 2. Keskeiset tulokset

7 POHDINTA

7.1 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Eettisesti hyvä tutkimus edellyttää *hyvän tieteellisen käytännön* noudattamista. Tämä tarkoittaa sitä, että tehdessään tätä opinnäytetyötä opinnäytetyöntekijä on tehnyt sen rehellisesti, noudattaen yleistä huolellisuutta ja tarkkuutta sekä tutkimustyössä että tulosten tallentamisessa, esittämisessä, tutkimusten ja niiden tulosten arvioinnissa. Laadullisessa tutkimuksessa eettisiin periaatteisiin lukeutuvat lisäksi haastateltavien vapaaehtoisuus, henkilöllisyyden salaaminen ja luottamuksellisuus. *Hyvän tieteellisen käytännön* vastaista on toisten tekstien ja itsensä plagoiminen, tuloksien yleistäminen kriitikittömästi tai niiden kaunisteleminen sekä harhaanjohtava tai puutteellinen raportoiminen. (Hirsjärvi ym. 2009, 23–26.)

Tutkimukseen osallistuminen on ollut haastateltaville vapaaehtoista ja heille on kerrottu ennen haastattelua tutkimuksen tavoite ja tarkoitus. Tutkimukseen osallistuneet ovat antaneet kirjallisen suostumuksensa haastattelujen yhteydessä. Haastatteluaineisto on säilytetty niin, että siihen ei ole ollut muiden kuin opinnäytetyön tekijän mahdollista päästä käsiksi. Aineiston litteroinnin yhteydessä siitä on poistettu haastatteluun osallistuneiden nimet anonymiteetin suojaamiseksi. Opinnäytetyön valmistumisen jälkeen haastatteluaineisto hävitetään lopullisesti.

Ryhmähaastattelua aineiston keruumuotona on toisinaan kritisoitu sen vuoksi, että keskustelu usein kiertyy sen ympärille, mikä on yksilöille yhteistä ryhmänjäsenenä ja yksilölliset eroavaisuudet ja henkilökohtaiset tuntemukset suodattuvat pois. Lisäksi uskotaan, että keskustelu toisinaan jää pinnalliseksi tai siinä annetaan vain vastauksia joiden uskotaan olevan sosiaalisesti hyväksytyjä. (Alasuutari 2007, 153.) Järjestäessään haastatteluja, opinnäytetyön tekijä pyrkii sijoittamaan samalla osastolla työskentelevät henkilöt eri ryhmiin, jolloin se että ryhmänjäsenet ovat työtovereita keskenään, vaikuttaisi mahdollisimman vähän ryhmädynamiikkaan. Opinnäytetyön tekijän mielestä kaikissa haastatte-

lutilanteissa vallitsi avoin ilmapiiri ja kaikilla osallistujilla oli mahdollisuus osallistua keskusteluun. Jos joku ryhmänjäsenistä vaikutti jäävän keskustelun ulkopuolelle, kohdisti opinnäytetyön tekijä hänelle kysymyksiä, jolloin ryhmänjäsen pääsi luontevasti takaisin mukaan keskusteluun. Ryhmänjäsenet uskalsivat esittää haastatteluiden aikana eriäviä mielipiteitä toistensa kanssa, minkä voidaan katsoa lisäävään aineiston luotettavuutta. Alasuutarin (2007, 155) mukaan ryhmähaastattelun arvokkuus perustuu siihen, että se saa keskusteluun osallistuvat puhumaan asioista, joista muuten ei puhuta ja tällöin syntyy kiinnostavaa aineistoa.

Laadullisen tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttavat aineiston laatu, aineiston analyysi ja tutkimustulosten esittäminen, sekä itse tutkija ja tutkijan taidot (Hirsjärvi ym. 2009, 232). Opinnäytetyöntekijä on ollut tietoinen siitä, että hän on tutkimuksen kohderyhmänä olevan organisaation jäsen ja pyrkinyt toimimaan mahdollisimman objektiivisesti aineiston hankinnassa ja analysoinnissa. Saaranen-Kauppinen ja Puusniekan (2006) mukaan täydellinen objektiivisuus ei kuitenkaan ole mahdollista, koska kenenkään ole mahdollista irrottautua itsestään ja sulkea pois täysin omaa ajatteluaan. Heidän mukaansa riittääkin, että tutkija pyrkii tiedostamaan omat asenteensa ja uskomuksensa aktiivisesti, ja koettaa parhaansa mukaan toimia siten, etteivät ne vaikuttaisi tutkimukseen liiaksi. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006, 22.) Opinnäytetyön tekijä on tietoinen siitä, että koska hän omassa työssään on samassa asemassa tutkittavien kanssa eli ohjaavana sairaanhoitajana kansainvälisille opiskelijoille, on mahdollista että hänen omat asenteensa ja uskomuksensa ovat vaikuttaneet jonkin verran aineiston tulkintaan. Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta nostaa tutkijan tarkka kuvaus tutkimuksen toteuttamisesta, tämä tarkoittaa sitä että tutkimusraportissa kerrotaan kaikki tutkimuksen vaiheet tarkasti, selvästi ja totuudenmukaisesti (Hirsjärvi ym. 2009, 232–233).

Sisällönanalyysissa on keskeistä luokittelujen tekeminen. Tutkimuksen luotettavuuden lisäämiseksi, lukijalle kerrotaan millaisin perustein luokittelut ovat syntyneet. Tutkimustulokset esitetään rehellisesti ja tutkijan on kyettävä ker-

tomaan millä perusteilla hän esittää tulkintoja tutkimustuloksista. (Hirsjärvi ym. 2009, 232–233.) Tehdessään tätä tutkimusta opinnäytetyön tekijä on pyrkinyt tekemään sen mahdollisimman luotettavasti ja kuvailemaan tutkimuksen toteuttamisen, aineiston analyysiin liittyvät vaiheet ja tutkimuksen tulokset tarkasti ja totuudenmukaisesti. Opinnäytetyön tekijä on käyttänyt aikaa aineiston analyysiin ja antanut sille mahdollisuuden ”puhua puolestaan.”

Opinnäytetyön tekijä koki aineiston analyysin tutkimuksen haastavimmaksi vaiheeksi erityisesti luokitteluiden osalta. Tutkimuskysymykset olivat muodostuneet sellaisiksi, että niissä haettiin vastauksia sairaanhoitajien kokemuksiin harjoittelusta ja sen ohjaamisesta, harjoitteluun liittyvistä erityispiirteistä ja haasteista. Aineisto koostui kokonaisuudessaan sairaanhoitajien kokemuksista, joten luokittelut lähtivät syntymään niin, että opinnäytetyöntekijä eritteli aineistosta ensin vastaukset, jotka liittyivät erityispiirteisiin ja haasteisiin ja sen jälkeen kokosi vastaukset harjoitteluprosessiin liittyvistä kokemuksista. Tutkimustuloksissa esiintyy jonkin verran toistoa niiden vastausten osalta, jotka opinnäytetyön tekijän mukaan oli tärkeää ilmaista sekä sairaanhoitajien kokemuksena että harjoitteluprosessiin liittyvänä erityispiirteenä tai haasteena. Tutkimustuloksia esitettäessä on painotettu niitä asioita, jotka toistuivat useiden vastaajien puheissa. Tämän tutkimuksen perusteella on pyritty tekemään aineistosta sellaisia tulkintoja ja johtopäätöksiä, jotka saattavat toistua yleisemmällä tasolla. Tästä huolimatta tutkimuksen tuloksia ei voida yleistää.

7.2 Keskeisten tulosten tarkastelua

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli, että tutkimalla kansainvälisiä hoitotyönopiskelijoita ohjaavien sairaanhoitajien kokemuksia ohjausprosessista, voidaan saatujen tulosten (Kuvio 2) avulla parantaa ja yhdenmukaistaa kansainvälisten opiskelijoiden harjoittelun laatua ja edistää sairaanhoitajien valmiuksia toimia harjoittelun ohjaajina. Tutkimuksessa käy ilmi, että sairaanhoitajat suhtautuvat pääosin myönteisesti kansainvälisten opiskelijoiden ohjaami-

seen, kokevat opiskelijan kulttuuritaustaan tutustumisen antoisana ja kokevat suurimpien haasteiden opiskelijan ohjaamisessa liittyvän heikkoon kielitaitoon, joka vaikeuttaa harjoittelun suorittamista merkittävästi. Aiemmin tehdyissä tutkimuksissa on päädytty samankaltaisiin tuloksiin kielitaidon osalta (Lu & Maithus 2012, 4-11; Pitkäjärvi ym. 2012, 8-9; Shakya & Horsfall 2000, 165).

Tutkimustuloksissa käy ilmi, että erityisesti harjoittelun alkuvaiheessa, ohjaajat toivoivat lisää mahdollisuuksia ja aikaa tutustua opiskelijaan, hänen kulttuuritaustaansa ja lähtötasoonsa, jotta he voisivat jo etukäteen suunnitella opiskelijan ohjausta ja hänelle sopivia oppimistehtäviä. Laitinen-Väänänen (2008, 48) toteaa tutkimuksessaan, että ohjaajalla tulee olla tietoisuus opiskelijan ammatillisen kehityksen tasosta, jotta hänellä on mahdollisuus suunnitella opiskelijalle sopivia oppimistehtäviä ja käyttää tarpeen mukaan erilaisia ohjaustekniikoita. Mattilan ja muiden (2010, 153–157) mukaan harjoittelun alkuvaiheessa tapahtuva perehdyttäminen esimerkiksi osaston päiväjärjestykseen sekä henkilökuntaan tutustuminen auttoi opiskelijoita kokemaan olonsa tervetulleiksi harjoitteluun. Tässä tutkimuksessa todetaan, että ongelmana ovat olleet opiskelijoiden tietämättömyys harjoittelun sisällöstä sekä alkuvaiheessa puuttuvat tavoitteet harjoittelujaksolle. Vuonna 2011 laadituissa ohjatun harjoittelun laatusuosituksessa todetaan, että ohjaajalla tulee olla tietoisuus harjoittelun laajuudesta sekä opintojaksoon liittyvistä tavoitteista ja osaamiskuvauksista kyetäkseen tarjoamaan laadukasta ohjausta (laatusuositukset ohjatussa harjoittelussa 2011, 20).

Ohjaajat kokivat, että kansainvälisen opiskelijan ohjaaminen on aikaa vievää ja vaatii enemmän työtä kuin suomalaisen opiskelijan. Ohjaajat toivoivat, että tämä huomioitaisiin jollakin tapaa myös ohjaajan työssä. Ohjaavat kokivat stressaavana kiireen, jolloin heillä ei ollut aikaa panostaa opiskelijan ohjaamiseen. Mattilan ja muiden (2010, 153–157) tekemässä tutkimuksessa henkilökunnan kiire on saanut aikaan sen, että opiskelija ei koe olevansa tervetullut harjoittelupaikalle ja sen vuoksi harjoittelusta muodostuu negatiivinen kokemus. Pitkäjärven ja muiden (2012, 8-9) tutkimuksessa kansainväliset opiskeli-

jat antoivat ehdotuksia koulutuksen ja käytännön harjoittelun kehittämiseksi tulevaisuudessa, näitä olivat mm. kotimaisen kielen opintojen lisääminen, mahdollistaa ohjaavan työntekijän keskittyminen opiskelijan ohjaukseen sekä ohjaajien palkitseminen. Tässä tutkimuksessa nousi esiin, että ohjaavat sairaanhoitajat toivoivat hyvin samankaltaisia asioita. Lisäksi ohjaajat kokivat, että opiskelijat jäävät välillä ilman koulun tukea harjoittelun aikana ja heidän mukaansa yhteistyötä koulun ja harjoittelupaikan välillä olisi syytä lisätä.

Opiskelijan ja ohjaajan välisessä vuorovaikutuksessa tärkeitä elementtejä ovat avoimuus, luottamus ja hyvä keskinäinen kommunikaatio (Severinsson & Sand 2010, 674; Hodges 2009, 32). Tässä tutkimuksessa kävi ilmi, että ohjaajien oli välillä vaikea luottaa siihen, että opiskelija oli ymmärtänyt kuulemansa. Tämä vaikutti siihen, että ohjaaja ei uskaltanut antaa opiskelijalle samalla tavalla vastuuta kuin suomalaiselle opiskelijalle ja ohjaajat kokivat huolta väärinymmärryksistä, mikäli opiskelija kommunikoi potilaiden kanssa ilman ohjaajan läsnäoloa. Ohjaajan ja opiskelijan huono keskinäinen kommunikaatio heikon kielitaidon vuoksi aiheutti ohjaajissa epävarmuutta. Ohjaajat pitivät erittäin tärkeänä sitä, että opiskelija olisi harjoittelussa pääosin vain nimettyjen ohjaajiensa kanssa, jolloin he kykenivät paremmin huomaamaan opiskelijan vahvuudet ja kehittymiskohteet. Tiiviissä vuorovaikutussuhteessa ohjaajat oppivat myös nopeammin huomaamaan, jos opiskelija ei ymmärtänyt kuulemaansa.

Opiskelijan kulttuuristausta vaikuttaa opiskelijan ohjaukseen, mutta sen perusteella ei voida tehdä yleistyksiä. Ohjaajien kokemuksen mukaan opiskelijan kliiniset taidot kehittyivät harjoitteluissa hyvin, mutta kielitaidossa ei juuri tapahtunut kehitystä. Lu & Maithus (2012, 7) toteavat, että kielitaidon kehittyminen olisi hyvä asettaa yhdeksi harjoittelun tavoitteeksi, jolloin sen eteen oltiin valmiita tekemään enemmän työtä. Tämän tutkimuksen mukaan opiskelijan ohjauksessa korostuvat selittämisen sijaan esimerkiksi näyttäminen, rauhallisuus ja selkeys. Varmistuaakseen siitä, että opiskelija oli todella ymmärtänyt oppimansa, ohjaaja seurasi opiskelijan työskentelyä ja esitti kysymyksiä. Ohjaajat toivoivat, että opiskelijat kykenisivät tuomaan teorian paremmin käytän-

töön. Laitinen-Väänänen (2008, 48) toteaa, että oppimistilanteiden jälkeen käytävä keskustelu teorian ja käytännön yhdistämisestä lisäävät opiskelijoiden ammatillista kasvua. Oppimisen jääminen havainnoinnin tasolle saattaa tehdä harjoittelusta negatiivisen kokemuksen (Pitkäjärvi ym. 2012, 8-9).

Tutkimuksen mukaan suurimmat haasteet kansainvälisen opiskelijan ohjausprosessissa liittyvät opiskelijoiden heikkoon kielitaitoon. Harjoittelussa haasteellisiksi osa-alueiksi muodostuvat kommunikaatio ja hoitosuhteen luominen potilaaseen, lisäksi dokumentoinnin harjoittelu on vaikeaa. Pitkäjärvi ja muut (2011, 553–557) toteavat, että ammattitaitoa edistävässä harjoittelussa odotetaan opiskelijan kykenevän suorittamaan harjoittelunsa ainakin osittain suomeksi, jotta voi harjoitella dokumentointia ja kommunikoida työyhteisössä sekä potilaiden että omaisten kanssa. Jonkin verran haasteita koettiin olevan myös kommunikaatiossa ohjaajan kanssa, mikäli sekä opiskelijan että ohjaajan englanninkielentaito oli heikko. Lu & Maithus (2012, 7-8) toteavat tutkimuksessaan, että opiskelijan riittävä kielitaito on merkittävää ammatillisen kasvun kannalta, jolloin opiskelijalla on mahdollisuus muodostaa hoitosuhde potilaaseen ja kommunikoida työyhteisön kanssa.

Opiskelijoiden työnteko harjoittelun ohella nähtiin myös melko suurena haasteena sen aiheuttamien ongelmien, kuten väsymyksen vuoksi. Jo vuonna 2003 Kinnunen on todennut, että koska kansainvälinen opiskelija joutuu usein työskentelemään opiskelun ohella, ei täysipainoinen keskittyminen opiskeluun ole mahdollista (Kinnunen 2003, 57). Kulttuuritaustasta nousevia haasteita koettiin olevan verrattain vähän, yleisimmät niistä liittyivät opiskelijan erilaiseen ajankäsitykseen tai eräänlaiseen vaikeuteen ymmärtää suomalaista hoitokulttuuria. Ohjaajien kokemuksen mukaan, nämä tilanteet ratkesivat keskustelemalla opiskelijan kanssa ja avaamalla suomalaista hoitokulttuuria. Aiemmissä tutkimuksissa (mm. Shakya & Horsfall 2000, 165) kulttuurieroihin liittyviä tekijöitä on myös noussut esille. Ohjaajien kokemuksen mukaan haasteiden ratkaisemisessa auttoi oikea-aikainen ja suora puhuminen, Lu & Maithus (2012, 9) ovat tulleet tutkimuksessaan samaan johtopäätökseen, jolloin opis-

kelijan on helpompi ymmärtää ja ottaa vastaan saamaansa palautetta. Myös opettajien tukea ongelman ratkaisussa toivottiin.

Tässä tutkimuksessa nousi esiin myös vastaajien kokemukset työnantajan ja ammattikorkeakoulun eriävistä odotuksista ohjauskielen suhteen, joka aiheutti ohjaajissa ristiriitaisia tunteita. Tämän kaltaisia tutkimustuloksia ei aiemmissa tutkimuksissa tullut esille. Sen sijaan aiemmissa tutkimuksissa on mainittu vaikeus löytää harjoittelupaikkoja (mm. Aalto 2003, 56; Ciulinaru 2010, 7-26; Pitkämäki ym. 2012, 8-9). Ohjaajat esittivät toiveita koulutuksesta kielitaidon suhteen, mutta muita koulutustoiveita ei noussut esille. Laitinen-Väänänen (2008, 54) esittää kuitenkin, että harjoittelun ohjaajille suunnattu ohjaajakoulutus vahvistaisi työharjoittelun ohjaajien ohjausosaamista. Myös Pitkämäki ja muut (2011, 553–557) toteavat, että opiskelijoita ohjaava henkilökunta tarvitsee koulutusta siihen, kuinka ohjata eri kulttuurista tulevaa opiskelijaa, jolla on heikko kielitaito.

7.3 Johtopäätökset

Tutkimustulosten mukaan kansainvälisen opiskelijan ohjaaminen on sairaanhoitajien kokemuksen mukaan pääosin positiivinen ja antoisa kokemus, mutta myös työläämpää kuin suomalaisen opiskelijan ohjaaminen. Sairaanhoitajat toivovat saavansa ohjaamiseen enemmän aikaa, mahdollisuuden tutustua opiskelijaan jo ennen harjoittelun alkamista ja tukea harjoittelua ohjaavalta opettajalta. Lisäksi he toivoivat opiskelijoiden olevan paremmin valmistautuneita harjoittelun alkuun. Tulosten perusteella voidaan päätellä, että harjoitteluprosessia voidaan kehittää mm. seuraavilla tavoilla; opiskelijat käyvät esittäytymässä ja tutustumassa harjoittelupaikkaan jo ennen harjoittelun alkua sekä toimittavat harjoittelupaikkaan etukäteen esittelykirjeen, jossa kertovat itsestään, kulttuuritaustastaan ja kielitaidostaan sekä nykyisestä osaamisen tasostaan. Heti harjoittelun alussa järjestetään tapaaminen yhdessä opiskelijan, ohjaajan ja ohjaavan opettajan kanssa, jossa käydään lävitse harjoittelun

kannalta keskeiset osaamiskuvaukset ja harjoittelun tavoitteet. Lisäksi ohjaajille annetaan mahdollisuus käyttää aikaa opiskelijaan tutustumiseen ja ohjauksen suunnitteluun harjoittelun alkaessa.

Ohjaajat toivoivat opiskelijoille enemmän suomenkielen pakollisia opintoja ennen harjoitteluun saapumista sekä itselleen työajalla järjestettävää koulutusta kielitaidon kehittämiseksi. Ohjaajien mukaan kansainvälisen opiskelijan ohjaaminen kokonaan suomeksi ei ole realistista, mutta opiskelijalla tulisi olla sellaiset valmiudet kielitaidon suhteen, että hän pärjää arkikeskustelussa ja kykenee muodostamaan hoitosuhteen potilaaseen ja harjoittelemaan mm. dokumentointia. Aiemman tutkimuksen mukaan (mm. Pitkäjärvi 2012; 8-9) opiskelijat ovat toivoneet enemmän suomenkielen opintoja koulutukseen, tämän perusteella opiskelijoille tulisikin tarjota enemmän mahdollisuuksia opiskella suomenkieltä tai mahdollistaa ja kannustaa hyödyntämään jo tarjolla olevia opintojaksoja enemmän. On kuitenkin todennäköistä, että jatkossakin ohjauskielenä käytetään sekä englantia että suomea, vaikka ohjaajille ja opiskelijoille tarjottaisiin mahdollisuutta kouluttautua kielitaidon osalta. Lisäksi ohjaajat ehdottivat opiskelijoille mm. harjoittelujaksoon liittyvän oppimispäiväkirjan pitämistä oppimisen syventämiseksi.

8 JATKOTUTKIMUSAIHEET

Tämän tutkimuksen mukaan kansainvälisen hoitotyönopiskelijan ohjaaminen on monimuotoinen prosessi, johon kuuluu opiskelijan ohjaamisen lisäksi useita muitakin ulottuvuuksia. Kansainvälisen opiskelijan ammattitaitoa edistävän harjoittelun kehittämisen voidaan katsoa olevan mielekästä sekä opiskelijan, ammattikorkeakoulun että ohjaajan näkökulmasta. Suomalaista korkeakoulusta määrittelee eurooppalaisen korkeakoulutusalueen asettamat tavoitteet, EU-direktiivit sekä ammattikorkeakoululaki ja valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista (Bolognan prosessi n.d.; Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/36; L 14.11.2014/932; A 18.12.2014/1129). Tämän vuoksi esi-

merkiksi koulutusohjelman sisältöön on rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa. Sen sijaan ohjaajien pedagogiseen osaamiseen sekä kielitaidon kehittämiseen on mahdollista panostaa ja näin ollen lisätä ohjaamisen mielekkyyttä ohjaajalle ja parantaa harjoittelun laatua opiskelijan näkökulmasta. Tämän tutkimuksen perusteella jatkossa olisi mielenkiintoista selvittää millaisia kokemuksia sekä ohjaajilla että opiskelijoilla on kansainvälisen hoitotyön opiskelijan harjoitteluprosessista tässä tutkimuksessa esitettyjen kehittämissuositusten toteuduttua.

9 LÄHTEET

A 15.8.2003/352. Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista. Viitattu 12.4.2014. <http://www.finlex.fi>. Ajantasainen lainsäädäntö.

A 18.12.2014/1129. Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista. Viitattu 25.2.2015. <http://www.finlex.fi>. Ajantasainen lainsäädäntö.

Aalto, P. 2003. Ulkomaiset tutkinto-opiskelijat Suomen korkeakouluissa. Korkeakoulujen politiikat ja käytännöt. Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO. Occasional paper 2a/2003. Viitattu 29.1.2015.
http://www.cimo.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/cimo/embeds/cimoww_wstructure/15458_ulkomaiset_tutkinto-opiskelijat.pdf

Alasuutari, P. 2007. Laadullinen tutkimus. 3.uud.p. Tampere: Vastapaino Oy.

Bolognan prosessi. n.d. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Viitattu 24.2.2015.
<http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/artikkelit/bologna/index.html>

Ciularu, D. 2010. Beyond Studies: Struggles and Opportunities. Perspectives on International Student's Settlement in Finland. Viitattu 13.4.2014.
http://www.studentintegration.fi/filebank/286-Beyond_Studies_Struggles_and_Opportunities_.pdf.

Collis Pellat, G. 2006. The role of mentors in supporting pre-registration nursing students. British Journal of Nursing 6, 336-340. www.jamk.fi/kirjasto, Nelliportaali, CINAHL.

European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA). 2013. viitattu 25.2.2015. <http://www.engq.eu>

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/36. 2005. Viitattu 19.1.2015
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:255:0022:0142:fi:PDF>

Garam, I. 2009. Vieraskieliset tutkinto-ohjelmat suomalaisessa korkeakoulussa. Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO. Tietoa ja tilastoja-raportti. Viitattu 13.4.2014. http://www.valoa-hanke.fi/portals/2/VALOA-hanke/tutkimukset/Garam%20vieraskieliset_tutkinnot.pdf

Garam, I. & Korkala, S. 2013. Mitä tilastot kertovat kansainvälisestä opiskelijaliikkuvuudesta Suomessa? Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO. Tietoja ja tilastoja-raportti. Viitattu 13.4.2014.
http://www.cimo.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/cimo/embeds/cimoww_wstructure/29924_Faktaa_1a_2013.pdf

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2000. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15.uud.p. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.

Hodges, B. 2009. Factors that can influence mentorship relationships. Paediatric Nursing 6, 32-35. www.jamk.fi/kirjasto, Nelli-portaali, CINAHL.

Jokelainen, M. 2013. The Elements of effective student nurse mentorship in placement learning environments. Systematic review and Finnish and British mentors' conceptions. Itä-Suomen yliopisto. Terveystieteiden tiedekunta. Kuopio: Kopijyvä Oy.

Kinnunen, T. 2003. "If I Can Find A Good Job After Graduation, I May Stay." Ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden integroituminen Suomeen. Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO. Occasional paper 2b/2003. Viitattu 29.1.2015.

http://www.cimo.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/cimo/embeds/cimowwwstructure/15454_t.opiskelijoiden_integroituminen_op.pdf

L 14.11.2014/932. Ammattikorkeakoululaki. Viitattu 6.3.2015.

<http://www.finlex.fi>. Ajantasainen lainsäädäntö.

Laatusuositukset ohjatussa harjoittelussa. 2011. Sairaanhoidajaliiton hoitotyön koulutuksen asiantuntijaryhmä. Sairaanhoidaja 5, 19-21.

Laitinen-Väänänen, S. 2008. The construction of supervision and physiotherapy expertise. A qualitative study of physiotherapy students' learning sessions in clinical education. Väitöskirja. Jyväskylän yliopisto.

<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/18787/9789513932978.pdf?sequence=1>

Lu, H. & Maithus, C. 2012. Experiences of clinical tutors with english as an additional language (EAL) students. Nursing Praxis in New Zealand 3, 4-12. www.jamk.fi/kirjasto, Nelli-portaali, CINAHL.

Mattila, L-R., Pitkälä, M. & Eriksson, E. 2010. International student nurses' experiences of clinical practice in the Finnish health care system. Nurse Education in Practice 3, 153-157. www.jamk.fi/kirjasto, Nelli-portaali, CINAHL.

Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2009. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: WSOYpro Oy.

Pitkälä, M., Eriksson, E. & Kekki, P. 2011. Teachers' experiences of English-language-taught degree programs within health care sector of Finnish polytechnics. Nurse education Today 6, 553-557. www.jamk.fi/kirjasto, Nelli-portaali, CINAHL.

Pitkälä, M., Eriksson, E., Kekki, P. & Pitkälä, K. 2012. Culturally diverse nursing students in Finland: Some experiences. International Journal of Nurs-

ing Education Scholarship 1, 1-16. www.jamk.fi/kirjasto, Nelli-portaali, CINAHL.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - menetelmäopetuksen tietovaranto [pdf-verkkajulkaisu]. Tampere : Yhteiskuntatieteellinen-tietoarkisto. Viitattu 26.1.2015. <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/>

Shakya, A. & Horsfall, J.M. 2000. ESL undergraduate nursing students in Australia: Some experiences. *Nursing and Health Sciences* 2, 163–171. www.jamk.fi/kirjasto, Nelli-portaali, CINAHL.

San Miguel, C. & Rogan, F. 2009. A good beginning: The long-term effects of a clinical communication programme. *Contemporary Nurse* 2, 179-190. www.jamk.fi/kirjasto, Nelli-portaali, CINAHL.

Severinsson, E. & Sand, Å. 2010. Evaluation of the clinical supervision and professional development of student nurses. *Journal of Nursing Management* 18, 669-677. www.jamk.fi/kirjasto, Nelli-portaali, CINAHL.

Sote-ennakointi – Sosiaali- ja terveysalan sekä varhaiskasvatuksen tulevaisuuden ennakointi. 2011. Toim. M-L. Vesterinen. Etelä-Karjalan Koulutuskuntayhtymän julkaisuja, raportteja ja julkaisuja 3. Iisalmi: Painotalo Seiska Oy.

Taajamo, M. 2005. Ulkomaiset opiskelijat Suomessa. Kokemuksia opiskelusta ja oppimisesta, elämästä ja erilaisuudesta. Väitöskirja. Jyväskylän Yliopisto, koulutuksen tutkimuslaitos. Jyväskylän Yliopistopaino: Jyväskylä.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 5.uud.p. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

10 LIITTEET:

Liite 1

Ryhmähaastattelun teemat

1. Ohjausprosessin vaiheet: harjoittelun aloitus ja opiskelijaan sekä tavoitteisiin tutustuminen, väliarviointi, harjoittelun eteneminen sekä harjoittelun päättäminen ja arviointi.
2. Opiskelijan osaamisen vahvistaminen
3. Eri opiskelun vaiheessa olevat opiskelijat
4. Opiskelijan kulttuuritaustan vaikutus harjoittelun ohjauksessa

Liite 2

Hyvä kansainvälisiä opiskelijoita ohjaava sairaanhoitaja,

Teen opinnäytetyönäni tutkimusta ohjaajien kokemuksista kansainvälisten opiskelijoiden harjoittelun ohjaajina yhteistyössä Jyväskylän yhteistoiminta-alueen terveyskeskussairaalan osastojen kanssa. Tutkimus on osa Jyväskylän ammattikorkeakoulun koordinoimaa Soulbus - Building Social Capital by Improving Multicultural Competence in Higher Education and Labour Market -projektia, jossa tavoitteena on kuvata ja jakaa kansallisia monikulttuuriseen ohjaamiseen liittyviä käytäntöjä ja tunnistaa hyviä tapoja ohjata ulkomaalais-taustaista opiskelijaa harjoittelun aikana sekä rakentaa ja toteuttaa virtuaali-pohjainen ”Multicultural Coaching” -ohjelma työelämäohjaajille ja opettajille.

Tutkimuksen tavoitteena on kuvata millaisia kokemuksia perusterveydenhuollon terveyskeskussairaalan kansainvälisten opiskelijoiden ohjaajilla on ohjausprosessista sekä kuvata esiin nousevia kehittämistarpeita. Lisäksi tuotetaan tietoa, jota tullaan hyödyntämään Soulbus-projektissa. Opinnäytetyön tarkoituksena on kansainvälisten opiskelijoiden harjoittelun ja sen ohjauksen laadun parantaminen ja tasapäistäminen. Tutkimus toteutetaan ryhmähaastatteluina syksyllä 2014.

Etsin vapaaehtoisia, kansainvälisiä opiskelijoita ohjaavia sairaanhoitajia osallistumaan ryhmähaastatteluihin. Yksi haastattelu kestää noin tunnin ja siihen osallistuu 4-6 haastateltavaa. Haastattelut nauhoitetaan. Haastattelussa esille tulleet asiat raportoidaan tutkimusjulkaisuissa tavalla, jossa tutkittavia tai muita haastattelussa mainittuja yksittäisiä henkilöitä ei voi välittömästi tunnistaa. Lupaan hävittää tutkimuskäytössäni olevan aineiston ja sen kopiot välittömästi, kun tutkimuksen tulosten oikeellisuus on tarkastettu ja tutkimus on päättynyt.

Terveisin Jonna Koski

Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Ylempi AMK – opiskelija, Kliinisen asiantuntijan koulutusohjelma
jonna.koski@jkl.fi, H2531@student.jamk.fi

Liite 3

SUOSTUMUS HAASTATTELUUN

Opinnäytetyö: Kansainvälisten opiskelijoiden ohjaajien näkemyksiä harjoitteluprosessista - Laadullinen tutkimus

Jyväskylän ammattikorkeakoulu,

kliinisen asiantuntijan koulutusohjelma, Ylempi AMK.

Suostun osallistumaan nauhoitettavaan ryhmähaastatteluun, jossa kerron omakohtaisia kokemuksia ja mielipiteitä liittyen kansainvälisten opiskelijoiden harjoitteluprosessiin.

Minulle on selvitetty yllä mainitun tutkimuksen tarkoitus ja tutkimuksessa käytettävät menetelmät.

Olen tietoinen siitä, että tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista.

Olen tietoinen myös siitä, että henkilöllisyyteni jää vain tutkijan tietoon ja minua koskeva aineisto hävitetään tutkimuksen valmistuttua.

Suostun siihen, että minua haastatellaan ja haastattelussa antamiani tietoja käytetään kyseisen tutkimuksen tarpeisiin.

Voin halutessani keskeyttää tutkimukseen osallistumisen milloin tahansa ilman, että minun täytyy perustella keskeyttämistäni.

Allekirjoitus ja nimenselvennys